

Afdelingsplan 2016- 2020
van de Afdeling Hardenberg
april 2016

Passend Onderwijs:
Kwalitatief goed onderwijs

Inhoudsopgave:

Voorwoord

Hoofdstuk 1: Beleidskaders.

Hoofdstuk 2: De afdeling Coevorden-Hardenberg.

Hoofdstuk 3: Doelen Veld, Vaart & Vecht

Uitgangspunten en bouwstenen voor strategisch beleid.

Hoofdstuk 4: De ondersteuningsstructuur.

Hoofdstuk 5: Het jaarplan 2014-2015 (jaarlijks in te vullen).

Bijlagen.

Bijlage 1 Format SOP

Bijlage 2 Kader voor de “afstemming”

Bijlage 3 Toewijzingstraject

Bijlage 4 Audit

Bijlage 5 Kengetallen

Bijlage 6 Interne ondersteuningsstructuur Coevorden

Bijlage 7 Begroting

Voorwoord

Voor u ligt het ondersteuningsplan 2016-2020 van de afdeling Coevorden-Hardenberg, dat deel uitmaakt van het Samenwerkingsverband Veld, Vaart en Vecht PO 23-04. Dit is de regio die gevormd wordt door de gemeenten Coevorden, Dalfsen, Hardenberg en Ommen.

Het Ondersteuningsplan Veld, Vaart en Vecht is kader stellend voor de afdelingsplannen van de vier afzonderlijk afdelingen (Coevorden-Hardenberg, Slagharen, Ommen-Dalfsen en Mariënberg). Zie hiervoor het Ondersteuningsplan 2016-2020 Veld Vaart & Vecht.

In dit afdelingsplan staat hoe wij Passend Onderwijs organiseren voor alle leerlingen in de regio Coevorden-Hardenberg behorende bij de Stichting voor PCPO Chrono, VPCBO Coevorden, en de zelfstandige scholen in Bruchterveld, Lutten, Schuinesloot en Sibculo.

Samen met de genoemde reguliere basisscholen, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs cluster 3 en 4, zorgen we dat iedere leerling naar school kan en het beste onderwijs krijgt dat voor hem of haar nodig is. Onderwijs zoveel mogelijk dicht bij huis, bij voorkeur in het basisonderwijs en met betrokkenheid en met respect voor de keuze van de ouders.

De scholen binnen de afdeling Coevorden-Hardenberg werken, in het kader van de zorgplicht, met elkaar samen om het onderwijs beter te laten aansluiten bij de grote diversiteit aan onderwijsbehoeften van leerlingen. Uitgangspunt binnen het Passend Onderwijs is uit te gaan van talenten van kinderen en het streven naar thuisnabij onderwijs. De focus ligt op kwalitatief goed onderwijs voor elk kind. Cruciaal hierin is het bieden van het juiste arrangement voor het kind dat ondersteuning heeft.

Het plan biedt de schoolbesturen en de scholen veel ruimte om van Passend Onderwijs een succes te maken. Dit kan echter alleen maar als het gedragen wordt door de werkvloer in nauwe samenwerking met de ouders. We willen iedereen veel succes in de vormgeving van dit uitdagende proces. Namens het bestuur,

Henk Brink.

Hoofdstuk 1. Beleidskaders

Het bestuur van de afdeling Coevorden-Hardenberg participeert in het regionale SWV PO 23-04 dat de gemeenten Coevorden, Dalfsen, Hardenberg en Ommen omvat.

De inhoudelijke activiteiten zijn gericht op het realiseren van passend onderwijs.

De activiteiten voor 2016-2020 concentreren zich daarbij op de volgende onderwerpen:

- De profilering van de scholen t.b.v. een dekkend netwerk;
- Versterking van de basisondersteuning en de interne ondersteuningsstructuur
- Kwaliteitsverhoging van de ondersteuningskwaliteit van de scholen door het uitvoeren van audits
- Duidelijkheid krijgen welke kwaliteiten de SBO Prof. Waterinkschool kan leveren aan de scholen binnen het verband;
- De positionering van de school voor sbo “Prof. Waterinkschool” daarbinnen;
- Zorg in en om de school en de samenwerking met partners daarbij;

Voor wat betreft de onderwijsprofilering van de scholen:

Het schoolondersteuningsprofiel wordt jaarlijks geüpdatet en geplaatst op de website. Dit format wordt in de komende periode geëvalueerd en wanneer dit wenselijk blijkt vervangen worden door een webbased programma. Dit zal in de komende periode onderzocht worden.

Belangrijke aandachtspunten zijn: De positionering van de huidige school voor sbo als speciale onderwijsvoorziening en de bekostiging van scholen in het kader van passend onderwijs: de invulling van het beleid “geld volgt kind”. De wijze waarop de afdeling inhoud geeft aan arrangeren en indiceren (maatwerk) past in dit kader. De afdeling heeft gekozen voor een transparante toewijzing van additionele middelen om de ondersteuning in de school te versterken. Deze werkwijze wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig aangepast.

Voor wat betreft de versterking van de basisondersteuning en de interne ondersteuningsstructuur:

Passend onderwijs kunnen vorm geven vraagt een hoog niveau van kwalitatief goed onderwijs. De interne ondersteuningsstructuur werkt preventief, alle expertise die aanwezig is zoals de orthopedagoog en de beschikbaarheid van expertise uit SBO en SO zijn direct beschikbaar bij handelingsverlegenheid.

Voor wat betreft de ondersteuning in en om de scholen en de samenwerking met partners daarbij:

Participatie gemeenten in ondersteuningsteams en CAT: Inmiddels zijn in samenwerking met de gemeenten Hardenberg en Coevorden positieve ervaringen opgedaan met ondersteuningsteams, bestaande uit sociale wijkteams en Samen Doen teams, op schoolniveau en de instelling van een ondersteuningsteams op bovenschools niveau (Coevorden)

Op de scholen zullen waar dit nog niet is vorm gegeven in de komende periode integrale ondersteuningsteams georganiseerd worden om te komen tot een integraal een plan. Waar nu nog apart een ondersteuningsteam onderwijs en “zorgteam” jeugdhulp is zullen scholen dit zoveel mogelijk op elkaar aan laten sluiten.

De CAT: Commissie voor Arrangeren en Toewijzen zal ook integraal werkzaam zijn. Hierbij zullen ook ouders als ervaringsdeskundige in de ondersteuningsteams op de school en in de CAT een eigen gelijkwaardige rol vervullen.

In de integrale aanpak gaat het om een optimale ontwikkeling van het kind mogelijk te maken met ondersteuning zowel thuis als op school.

Op bovenschools niveau en het niveau van beide gemeenten is een structureel overleg georganiseerd met de taakstelling om deze samenwerking van onderwijs en gemeenten vorm te geven. De coördinator van de afdeling participeert in deze overleggen.

Inzet van expertise vanuit de partners in het speciaal onderwijs en leerkrachten uit de basisscholen:

In het ondersteuningsplan zijn de in het samenwerkingsverband participerende scholen (zie ondersteuningsplan VVV) voor speciaal onderwijs genoemd.

Ook zal expertise nodig zijn binnen de reguliere scholen, wanneer de school handelingsverlegen is. De inzet van de expertise vanuit het speciaal onderwijs en het Speciaal basisonderwijs wordt vroegtijdig en preventief ingezet. Hierbij kan ook expertise van de leerkrachten en IB ers van de reguliere basisscholen ingezet worden. Om inzicht te krijgen in de aanwezige expertise wordt een inventarisatie gehouden. Binnen de afdeling is een lijst beschikbaar van Ambulant begeleiders met hun expertise. Voor iedere school van de afdeling moet de inzet van expertise bij de afstemming op schoolniveau direct toegankelijk zijn.¹

Het afdelingsplan als kerndocument

De centrale opdracht voor de afdeling wordt in het verlengde van de zorgplicht van de aangesloten besturen als volgt opgevat: “het realiseren van “passend onderwijs” voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte waaraan op schoolniveau zonder aanvullende ondersteuning onvoldoende tegemoet kan worden gekomen”.

De gezamenlijke ambities en uitgangspunten staan beschreven in het afdelingsplan. De besturen en scholen onderschrijven het plan en stellen alles in het werk om de beschreven doelen en uitgangspunten uit te voeren.

Daarnaast mandateren de schoolbesturen het bestuur van de afdeling en de stuurgroep om het beschreven beleid uit te voeren.

Jaarlijks vindt een evaluatie plaats over het behalen van de doelen en jaarlijks wordt een jaarplan opgesteld.

Het jaarplan wordt door de besturen en de (G)MR-en van de besturen vastgesteld. Het afdelingsplan / jaarplan wordt op de volgende wijze besproken:

1. Studiedagen voor directies en intern begeleiders: input voor nieuwe schooljaar
2. Het concept plan wordt aangeboden aan bestuur van het samenwerkingsverband.
3. Het definitieve afdelingsplan / jaarplan wordt vastgesteld door het bestuur van het samenwerkingsverband in juni.
4. Het definitieve afdelingsplan / jaarplan wordt verzonden naar de directies van scholen.

¹ Aandachtspunt, maar dan in het algemeen voor wat betreft de inzet van expertise, is natuurlijk ook de wijze waarop de expertise vanuit het sbo (zie blz. 19) mogelijk wordt gemaakt.

Hoofdstuk 2: De Afdeling Hardenberg

In de afdeling Hardenberg participeren de volgende schoolbesturen en scholen:

Bestuur	Bestuurder/CvB Naam / Handtekening	Voorzitter GMR Naam / Handtekening	Lid OPR Naam
Stichting voor PCPO Chrono te Hardenberg	Dhr. H. Brink	Mw. M. Lugies	Mw. F. Brink
Vereniging voor Protestant Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Coevorden	Dhr. P. van Kesteren	Dhr. S. (Sander) Buninga	Mw. J. Kikkert Wordt volgens mij iemand anders
Vereniging tot oprichting en instandhouding van een school met de Bijbel te Bruchterveld	Dir. CBS De Wiekslag: Dhr. J. Bakker	Mw. G. Ravenhorst	
Christelijk Protestants Basisonderwijs te Lutten	Dir. CBS De Fontein: Mw. J. Rouwenhorst	Dhr. A.W. Estié	Dhr. A.W. Estié
Vereniging tot oprichting en instandhouding van scholen met de Bijbel te Schuinesloot	Dir. CNBS De Wegwijzer: Mw. L. Tuin	Mw. A. Hilberdink	Mw. C. Moddejongen
Vereniging voor Christelijk Nationaal Basisonderwijs te Sibculo	Dir. CNBS Windesheim Dhr. R. Klunder	Dhr. G. Grimme	Mw. R. Prinsen

De scholen per bestuur

Bestuur	Brin-nr	School	Adres en email
Stichting voor PCPO Chrono te Hardenberg	00MS	SBO Prof. Waterinkschool	Bestuurscentrum Chrono Stelling 8 d , 7773 ND Hardenberg Tel. 0523-272821 info@chronoscholen.nl www.chronoscholen.nl
	04QE	CBS De Akker, Gramsbergen	
	05LQ	CNS Balkbrug, Balkbrug	
	05LY	CBS De Spreng-El, Ane	
	05SM	CBS 't Kompas, Radewijk	
	06UX	CBS Ds. Koningsbergerschool, Bergentheim	
	08AL	CBS Rheezerveen, Rheezerveen	
	08PF	CBS De Bron, De Krim	
	10IE	CBS De Vlinder, Hardenberg	
	10NB	CBS De Elzenhof, Hardenberg	
	10YP	CBS de MarsWeijde, Hardenberg	
	11XI	CBS De Ark, Dedemsvaart	
	12PL	CBS Groen van Prinsterer, Dedemsvaart	
	12WZ	CBS De Regenboog, Dedemsvaart	
	23RK	CBS Bloemenhof, Hardenberg	
Vereniging voor Protestant Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Coevorden	03LC	CBS De Fontein, Sleen	VPCBO Coevorden Van Pallandtlaan 7-9 7742 WJ Coevorden Tel. 0523-524455 info@vpco-coevorden.nl www.vpco-coevorden.nl
	05KZ	CBS De Kiel, De Kiel	
	05OD	CBS De Wegwijzer, Geesbrug	
	06ZY	CBS De Schutse, Aalden	
	07WO	CBS De Slagkrooie, Schoonoord	
	08CT	CBS Willem-Alexander, Dalerpeel	
	10YA	CBS Mijndert van der Thijnen, Coevorden	
	11LS	CBS Paul Kruger, Coevorden	
	11WZ	CBS Dr. Picardt, Coevorden	

Bestuur	Brin- nr	School	Adres en email
Vereniging tot oprichting en instandhouding van een school met de Bijbel te Bruchterveld	06RL	CBS De Wiekslag	Wijkstraat 4 7695 TJ Bruchterveld info@cbsdewiekslag.nl
Christelijk Protestants Basisonderwijs te Lutten	07DZ	CBS De Fontein, Lutten	Goudenregenstraat 21 7775 AX Lutten cbsdefontein@hetnet.nl
Vereniging tot oprichting en instandhouding van scholen met de Bijbel te Schuinesloot	05TF	CNBS De Wegwijzer, Schuinesloot	Schuineslootweg 85 7777 RJ Schuinesloot cnbswegwijzer@hetnet.nl
Vereniging voor Christelijk Nationaal Basisonderwijs te Sibculo	07KT	CNBS Windesheim, Sibculo	Kloosterdijk 150 7693 PR Sibculo cnbs.windesheim@castel.nl

Inrichting en organisatie van de afdeling:

De afdeling bestaat uit zes schoolbesturen. Vanuit het bestuur van de afdeling is er een afvaardiging naar het bestuur van het samenwerkingsverband. Het bestuur van het samenwerkingsverband stelt de algemene kaders voor het beleid van de afdelingen vast en ziet toe op de uitvoering van dit in het ondersteuningsplan vastgestelde beleid.

Het afdelingsbestuur vervult de toezichthoudende taak t.a.v. de afdeling waarvoor het afdelingsplan de kaders aan geeft. De stuurgroep en de coördinator zijn belast met de uitvoering van het beleid als beschreven in zowel ondersteuningsplan als jaarplan.

Het bestuur van de afdeling:

Het bestuur van de afdeling bestaat uit drie leden, vertegenwoordigers uit de verschillende besturen. Daarnaast is de coördinator aanwezig als adviseur.

De leden zijn:

Naam	Bestuur
Dhr. H. Brink (voorzitter)	Namens St. voor PCPO Chrono
Dhr. J. Bakker	Namens de vier zelfstandige besturen
Dhr. P. Van Kesteren	Namens VPCBO Coevorden
Mevr. H. Koot	Coördinator, adviseur

Het bestuur heeft voornamelijk een controlerende en beleid vaststellende taak, omdat het uitvoerende werk gedelegeerd wordt aan de stuurgroep.

Het bestuur bewaakt en controleert aan de hand van het vastgestelde afdelingsplan de uitvoering van de daarin vermelde doelen en activiteiten.

De stuurgroep:

De stuurgroep bestaat uit maximaal 8 leden.

Naam:	Namens:
Ben Warmink	Directeuren Chrono
Jan Bakker	Directeuren zelfstandige scholen en bestuur SWV
Sandra Katerberg	Directeuren VPCBO
Dick Elzing	Directeuren VPCBO
Hester Op de Haar	IB-er Chrono
Joke Geugies	IB-er VPCBO
Aaldert Renting	PWS
Helen Koot	coördinatie

De coördinator van de afdeling is de voorzitter van vergaderingen van de stuurgroep. De stuurgroep is verantwoordelijk voor uitvoeren van het beleid vastgesteld door de besturen van de afdeling.

Voor beleidsvoorbereiding en/of het aansturen van de uitvoering kan de stuurgroep werkgroepen instellen. De opdracht / taakomschrijving voor dergelijke werkgroepen wordt in het jaarplan opgenomen.

De Netwerken:

De op het niveau van de afdeling te organiseren netwerken worden in het jaarplan opgenomen. De stuurgroep heeft daarbij een initiërende rol (t.a.v. formulering doel, werkwijze en deelname).

De netwerken kunnen bijvoorbeeld gerelateerd aan de schoolontwikkelingsplannen (ambities m.b.t. schoolprofilering) gevormd worden. Kenmerk voor de netwerken in de afdeling: het netwerk is functioneel (gezamenlijk doel, flexibel en eventueel kortdurend: voor zolang van belang).

De stuurgroep stelt jaarlijks op basis van het jaarplan vast welke netwerken vanuit de afdeling ondersteund worden en waaruit deze ondersteuning bestaat. Binnen de afdeling worden de netwerken die afdelingsbreed georganiseerd kunnen worden gezien als een verbindend element en daarom als waardevol met het oog op samenwerking en kruisbestuiving aangemerkt. Er bestaat een IB netwerk en Manifesto werkgroep. Daarnaast bestaan er binnen de besturen eigen netwerken.

De communicatie, website:

De afdeling ziet ouders en school als de centrale partners bij de opvoeding / het onderwijs van de kinderen.

De communicatie tussen ouders en school wordt om die reden ook als eerste lijn gezien voor de communicatie over het samenwerkingsverband / de afdeling t.b.v. de afstemming.

Elke school informeert de ouders d.m.v. de schoolgids hoe de ondersteuningsstructuur op school en in de afdeling is georganiseerd. De ouders worden bij de inzet van ondersteuning vanuit de afdeling ook op ieder niveau (denk aan betrokkenheid bij ondersteuningsteams op

de scholen en de CAT, maar ook als leden medezeggenschapsraad) als partners aangemerkt en behandeld.

Het samenwerkingsverband heeft bovendien een website met meer algemene, publieke informatie over het samenwerkingsverband.

Voor de scholen, IB-ers, netwerken en het bestuur wordt via de website relevante informatie gedeeld.

Hoofdstuk 3:

Doelen Veld, Vaart & Vecht

Doelstelling

Het samenwerkingsverband wil een effectieve onderwijsstructuur realiseren die het mogelijk maakt dat elke leerling het onderwijs krijgt dat een ononderbroken ontwikkeling mogelijk maakt. De binnen het samenwerkingsverband samenwerkende schoolbesturen primair en speciaal onderwijs zorgen hiertoe vanuit hun eigen én gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een passend onderwijsaanbod voor iedere leerling uit de regio.

Uitgangspunten

Aansluitend op de doelstelling hanteert het samenwerkingsverband voor de vormgeving van Passend onderwijs de volgende uitgangspunten:

- Het uiteindelijke doel is om zo veel mogelijk leerlingen onderwijs te bieden binnen de reguliere basisscholen. Sommige leerlingen met extra onderwijsbehoeften zijn evenwel aangewezen op speciale voorzieningen. Bij keuzes omtrent plaatsing van leerlingen geldt onverkort 'gewoon, geïntegreerd waar het kan, speciaal waar het moet'.
- Het onderwijscontinuüm is zo ingericht dat er voor ieder leerling optimale kansen zijn zich te ontwikkelen conform zijn/haar mogelijkheden. Daarbij wordt recht gedaan aan het principe dat iedere leerling, met of zonder extra onderwijsbehoeften, recht heeft op onderwijs van goede kwaliteit, thuisnabij.
- Wanneer voor de leerling aanvullende ondersteuning nodig is, gebeurt dit volgens de principes
 - zo snel mogelijk
 - zo licht mogelijk
 - zo kort mogelijk
 - zo dichtbij mogelijk

De onderwijsbehoeften van de leerling zijn hierbij altijd leidend.

- Bij de vormgeving van aanvullende ondersteuning is de afgelopen tijd een omslag ingezet die krachtig doorgezet zal worden: van curatief naar preventief, van indiceren naar arrangeren, van sectoraal naar intersectoraal.
- Op alle niveaus - basisschool, externe ondersteuners (zoals de orthopedagoog), (toe leiding naar) speciale voorzieningen - wordt gewerkt volgens de principes van handelingsgericht werken:
 - De leerkracht stemt af op de onderwijsbehoeften van alle leerlingen en kiest voor een concretisering die ambitieus én uitvoerbaar is.
 - De ouders van de leerling worden als partner betrokken bij de ontwikkeling van hun kind.
 - (Externe) specialisten rondom de klas stemmen af op de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht
- Om een leerling optimale ontwikkelingskansen te kunnen bieden wordt waar zinvol nauw samengewerkt met zorgpartners. De samenwerking richt zich op afstemming en aansluiting, met als ambitie: één kind, één gezin, één plan.
- Het samenwerkingsverband kiest voor een lichte organisatiestructuur met zo weinig mogelijk overhead op het niveau van het samenwerkingsverband.
- Taken en verantwoordelijkheden die voortkomen uit de Wet Passend onderwijs worden – functioneel - steeds op een zo laag mogelijk niveau neergelegd.

- Ook de middelen worden zo laag mogelijk neergelegd, met de bedoeling dat de gelden zo veel mogelijk ingezet worden ten behoeve van het primaire proces, zo dicht mogelijk rond kind en leerkracht.
- Schoolbesturen hebben een ruime mate van autonomie ten aanzien van de realisering van Passend onderwijs op bestuurs- en schoolniveau. Daarbij is de inhoud van het Ondersteuningsplan overigens steeds kaderstellend

Kwantitatieve doelen

Voor iedere afdeling geldt de volgende minimumdoelstelling:

Het totaal aan plaatsingen in S(B)O is maximaal 3,6%². Hiermee wordt bedoeld dat maximaal 3,6% van de leerlingen onderwijs ontvangt binnen het SBO, het SO of binnen een tussenvorm SBO-SO.

Het genoemde percentage is een streefpercentage. Ten overvloede: bij beslissingen over het toewijzen van toelaatbaarheidsverklaringen zijn altijd de onderwijsbehoeften van de leerling leidend.

Hardenberg/Coevorden

123 leerlingen gaan naar de prof Waterinkschool (2016), waarvan 63 uit de afdeling komen. Totaal bezoekt 2,73 % de SBO, 0,89 % het SO.

De afdeling streeft ernaar het percentage leerlingen met extra onderwijsbehoeften als gevolg van gedrag dat SO-onderwijs volgt te verlagen. Dit kan onder meer bereikt worden doordat de SBO-school inzet op verbreding van haar doelgroep.

De deelnamepercentages SBO en SO kunnen deels beschouwd worden als communicerende vaten: wanneer het percentage SO-leerlingen daalt omdat een deel van de leerling onderwijs volgt op de (verbrede) SBO-school, dan is een wat hoger deelnamepercentage SBO acceptabel. Door meer preventieve zorg naar de reguliere scholen te brengen is de ambitie het verwijzingspercentage onder de 3,6 % te brengen. NB Beslissingen over het afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen SO / SBO worden altijd genomen op basis van de onderwijsbehoeften van de leerling.

Uitgangspunten en bouwstenen voor strategisch beleid

De uitgangspunten en bouwstenen voor het strategisch beleid van deze afdeling worden hieronder weergegeven

Identiteit.

De afdeling is een zuilair vanuit een christelijk perspectief op de verantwoordelijkheid van ouders en samenwerkende scholen op goed onderwijs tot stand is gekomen. Geborgenheid en perspectief zijn wezenskenmerken voor onze afdeling. Vanuit het voorbeeld van Jezus Christus willen wij richtingsbesef, liefde, verantwoordelijkheid en zelfbewustzijn aan de ons toevertrouwde kinderen meegeven.

Solidariteit.

De scholen en besturen die deel uitmaken van de afdeling hebben een solidariteitsprincipe afgesproken. Dat betekent dat een gezamenlijke verantwoordelijkheid het uitgangspunt is voor alle leerlingen binnen de scholen van de afdeling.

² 3,6% refereert hierbij aan de som van de aloude 2% norm voor SBO-deelname en aan het landelijk gemiddelde betreffende een SO-deelname van 1,6%

Er zijn middelen die naar de scholen teruggaan gaan op basis van leerlingenaantal. Daarvoor kunnen scholen bijv. een ochtend een intern begeleider uitroosteren en direct zonder tussenkomst van de CAT specialistische ondersteuning in de school realiseren.

Het samenwerkingsverband heeft afgesproken dat scholen met relatief weinig leerlingen aanspraak kunnen doen op een minimum aan middelen: vaste voet. Scholen van kleinen besturen kunnen wanneer zij in financiële nood geraken door verwijzing naar SO een beroep doen op de afdeling.

Passend onderwijs.

Die aanvullende voorzieningen kunnen binnen de school gerealiseerd worden (arrangementen eventueel in combinatie met jeugdhulpen/of gezondheidszorg), maar wanneer de omstandigheden dat nodig maken moet het bestuur een alternatief (een gespecialiseerde voorziening, zoals plaatsing binnen een speciale school voor basisonderwijs of een school voor speciaal onderwijs) kunnen bieden.

Passend onderwijs, het is de meester/juf die er toe doet.

De kwaliteit van het onderwijs op de reguliere school is op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. De afdeling zal de schoolbesturen willen stimuleren de basisondersteuning op een hoger niveau te brengen, daar waar het kan. Het doen van audits over de besturen heen is hiervan een uitwerking. Binnen bestuur overleg en stuurgroep en netwerken zal afstemming plaats vinden met als doel van elkaar te willen leren. De afdeling werkt hierin als een professionele leergemeenschap.

Van leerprobleem naar onderwijsprobleem.

Bij passend onderwijs staat de vraag centraal onder welke condities de betreffende leerling wel kan leren. De diagnostiek richt zich daarbij niet zozeer op de beperkingen, maar onderzoekt de ondersteuningsbehoeften van de betreffende leerling. "Wat heeft deze leerling nodig om goed te leren."

Hoe kan de leerkracht voor een leerling met deze ondersteuningsbehoeften het onderwijs daar goed op afstemmen. Er wordt handelingsgericht gewerkt. Bij Handelings gericht werken wordt de ouder vanaf het begin meegenomen bij het bespreken van de ondersteuningsbehoeften van een kind. Hierbij is de ouder ervaringsdeskundige. De ouder heeft ook de plicht de school te informeren over de ontwikkeling van het kind thuis en de thuissituatie. Het kind kan zich optimaal ontwikkelen, als er thuis en op school aan zijn ondersteuningsbehoeften wordt voldaan. Het kan nodig zijn dat er in een gezin ook thuis ondersteuning wenselijk is

Passend onderwijs: liefst in de reguliere school in samenhang met jeugdhulp.

Passend onderwijs in onze afdeling richt zich op het zo veel mogelijk realiseren van de afstemming in de reguliere school voor basisonderwijs die de ouders voor hun kind gekozen hebben.

Zowel op schoolniveau als op het niveau van de afdeling wordt daarbij de samenhang met hulp vanuit het Centrum voor Jeugd en gezin en jeugdzorg gezocht ³.

Het samenwerkingsverband wil kennisdeling over (het uitwisselen van ervaringen met afstemming op leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften) tussen de scholen onderling

³ Zie kader: Passend onderwijs: onderwijswetgeving

bevorderen. De samenwerking met andere scholen kan zeker aanvankelijk ook betekenen dat in onderling overleg kinderen op die basisschool geplaatst worden waar de mogelijkheden voor afstemming op dat moment het gunstigst zijn (bao – bao verwijzing).

Niet in iedere school zijn dan van meet af aan alle voorzieningen voor afstemming op een brede range aan onderwijsbehoeften noodzakelijk, wanneer althans een andere school van de afdeling daar wel over kan beschikken.

De afdeling als geheel en aansluitend hierop het samenwerkingsverband dekt dan de afstemming op heel uiteenlopende ondersteuningsbehoeften af.

Passend onderwijs in de reguliere school is kwalitatief goed onderwijs: het schoolondersteuningsprofiel.

Passend onderwijs is een zo goed mogelijke match tussen de te verwachten onderwijsbehoeften van een leerling en de mogelijkheden van een school om hierop af te stemmen.

Het onderwijsconcept van een school kan de school meer of minder in staat stellen op specifieke onderwijsbehoeften in te spelen.

Duidelijkheid over de mogelijkheden en beperkingen van de school om af te stemmen op specifieke ondersteuningsbehoeften van de betreffende leerling is voor zowel ouders en leerlingen als team van belang. Dit moet zichtbaar zijn in het schoolondersteuningsprofiel, in een taal die begrijpelijk is voor ouders.

Een overzicht van de onderscheiden mogelijkheden van alle scholen van de afdeling stelt de scholen gezamenlijk in staat om binnen het aanbod van regulier onderwijs een breder scala aan ondersteuningsbehoeften af te dekken dan binnen een afzonderlijke school mogelijk is. Met instemming van de ouders (MR) schrijft men jaarlijks op welke specifieke ondersteuningsbehoeften de school (in aanvulling op het basisniveau zoals dat voor goed onderwijs geldt) het onderwijs goed kan afstemmen.

Verruiming van het onderwijsprofiel: zelf organiseren van onderwijsarrangementen.

In het SOP kan ten behoeve van de afstemming op de specifieke ondersteuningsbehoeften van bepaalde leerlingen ondersteuningsaanbod beschreven worden door bijvoorbeeld specialistische kennis of speciale onderwijsvoorzieningen aan de school toe te voegen.

De school krijgt hiervoor structureel middelen en kan zelf de benodigde ondersteuning organiseren. Hiervoor krijgt de school een vaste voet voor lichte en zware ondersteuning en een bedrag per leerling. Dit wordt elk jaar opnieuw vastgesteld.

Integraal Ondersteuningsteam

Om de ontwikkeling van een kind optimaal te laten verlopen, zullen onderwijs en jeugdhulp de komende jaren beter met elkaar moeten samen werken. De ambitie is om in scholen integrale ondersteuningsteams te organiseren en samen één plan te maken met een regisseur. Deze werkwijze zal de komende jaren verder vorm gegeven worden. Het spreken van een gezamenlijke taal is hierbij de ambitie: handelings- en oplossingsgericht.

In het ondersteuningsteam waarvan de ouders deel uitmaken bespreken de IB-er en de vertegenwoordiger van het CJG/GGD/schoolmaatschappelijk werk, orthopedagoog en eventueel andere professionals, hoe zij gezamenlijk de betreffende leerling het best kunnen begeleiden en de verschillende gemeentes zal deze integrale aanpak verder ontwikkeld moeten worden en leiden tot één integraal plan. We spreken hier dan van ronde tafelgesprekken of multidisciplinair overleg

Commissie arrangeren en toeleiden, CAT

Wanneer de ondersteuning op de reguliere school niet passend is kan met toestemming van het bevoegd gezag verwijzing naar het SO gevraagd worden: een

Toelaatbaarheidsverklaring, TLV

De Commissie kan bij complexe hulpvragen de scholen ook adviseren en meedenken waar er passend onderwijs voor een leerling kan worden gevonden. Zoveel mogelijk worden op de school de juiste professionals uitgenodigd om de hulpvraag van school, ouders en kind op te lossen. De CAT als neutrale adviseur adviseren, omdat de CAT de profielen van de scholen: regulier, SBO en SO kent.

De coördinator is de onafhankelijke voorzitter van de CAT en organiseert de advisering.

SBO-school professor Waterinkschool

De SBO school ontwikkelt zich als expertisecentrum en als een SBO met verbrede toelating. Het team ontwikkelt zich door als specialisten op het ondersteunen van didactische en pedagogische hulpvragen en het hanteren van leerstijlen ten behoeve van de reguliere scholen.

Er is verder een ontwikkeling in gang gezet om het onderwijs eveneens af te stemmen op kinderen met meer complexe onderwijsbehoeften op het gebied van gedrag. Dit in samenwerking met expertise vanuit cluster 4. Deze ontwikkeling wordt doorgezet, zodat uiteindelijk slechts een zeer beperkt aantal leerlingen aangewezen zal zijn op speciaal onderwijs buiten de regio. Daarbij zullen ook samenwerkingsmogelijkheden met speciaal onderwijs cluster 1 en 2 onderzocht worden.

Wanneer middels grensverkeer tussen de afdelingen een leerling op een SBO-school van een andere afdeling wordt opgenomen en voor de betreffende leerling is aanvullende bekostiging nodig, dan conformeert de afdeling van herkomst zich aan de financiële afspraken die gelden binnen de afdeling waar de ontvangende SBO -school deel van uitmaakt.

Wanneer voor een leerling die middels inkomend grensverkeer (tussen de afdelingen) is geplaatst op een SBO-school het aanbod dat de SBO-school kan bieden ontoereikend is en er een verwijzing naar een SO-school nodig is, dan behandelt de CAT van de afdeling van herkomst de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring SO en zijn de kosten voor deze toelaatbaarheidsverklaring voor de afdeling van herkomst.

Met de fusie tussen SBO De Wissel en SBO Prof. Waterinkschool is de verwachting dat het aantal voorschoolse aanmeldingen en aanmeldingen als gevolg van verhuizingen van (een SBO-school) elders op de Prof. Waterinkschool zal toenemen. Er zullen daarom afspraken gemaakt worden die ervoor zorgen dat leerlingen die zijn toe te rekenen naar afdeling Mariënberg ook daadwerkelijk bekostigd worden door deze afdeling. Dit is op het niveau van Veld Vaart en Vecht afgesproken.

Hoofdstuk 4: De ondersteuningsstructuur

Binnen onze afdeling is een gezamenlijke ondersteuningsstructuur opgezet. Bij de schets voor de ondersteuningsstructuur hieronder is aansluiting gezocht bij de niveau-indeling van het SWV (zie ondersteuningsplan).

Op de verschillende onderdelen per niveau wordt verder in de tekst ingegaan.

Deze onderdelen van de ondersteuningsstructuur zijn ingebed in het “dekkend netwerk” dat op regio-niveau beschreven wordt.

Niveau 4	Ondersteuning in een speciale onderwijsvoorziening voor SBO/SO. Beleid afdeling: geïntegreerde onderwijsvoorziening SBO/SO, via CAT	Kwaliteit: bevoegd gezag en bestuur afdeling m.b.t. profilering.
Niveau 3		Kwaliteit: bevoegd gezag en bestuur afdeling m.b.t. profileringsbeleid.
Niveau 2	Aanvullende ondersteuning: Zie bijlage indiceren / arrangeren (maatwerk); plusklassen HBG	Kwaliteit is verantwoordelijkheid afzonderlijke besturen, verantwoording aan afdeling. afdeling stimulerende taak
Niveau 1	Basisondersteuning: zie voor afspraken niveau bijlage ondersteuningsprofiel scholen voor o.m. HGW / IB. Directe toegankelijkheid specialistische ondersteuning zonder CAT	Kwaliteit is eerste verantwoordelijkheid team / directie en bestuur. Afdeling: Stimulerende taak: Schoolprofilering /Netwerken van de afdeling.

Niveau 1 basisondersteuning:

De basisondersteuning is op het niveau van het samenwerkingsverband vastgesteld en betekent afgezien van de basiskwaliteit waar iedere school aan is gehouden dat iedere school van de afdeling met instemming van de ouders haar interne ondersteuningsstructuur in het SOP beschrijft.

Specifieke aandachtspunten daarbij zijn de rol van de intern begeleider, handelingsgericht en planmatig werken, de betrokkenheid van de ouders en de afstemming van onderwijsondersteuning en jeugdhulp in het ondersteuningsteam op schoolniveau.

In bijlage 1 is het format voor het schoolondersteuningsprofiel opgenomen dat in de afdeling wordt gebruikt en in bijlage 2 is het kader voor afstemming / de interne ondersteuningsstructuur opgenomen.

Dit denk- en werkkader vormt ondermeer een uitgangspunt voor de onderlinge schoolbezoeken, audit. In bijlage 4 is de opzet voor deze collegiale visitatie beschreven.

Op het niveau van de afdeling wordt de aard en omvang van de direct voor de school toegankelijke specialistische ondersteuning (expertise) overeengekomen. De manier waarop zal jaarlijks geëvalueerd worden, doel hierbij is dat scholen die handelingsverlegen zijn snel geholpen kunnen worden, waardoor de interventies preventief werken

Eveneens op het niveau van de afdeling kan jaarlijks in het jaarplan een vraag gestuurd ondersteuningsaanbod geformuleerd worden dat de schoolontwikkeling (profilering m.b.t. afstemming) kan ondersteunen. Hierbij kan gedacht worden aan het werken met “kartrekkers”, netwerken voor “specialisten” en. Voorbeeld daarvan is scholing rondom Hoogbegaafdheid en de audit.

De overleggen van het “netwerk interne begeleiders en de directieleden” zijn op Verenigings- en afdelingsniveau van groot belang om tot een gezamenlijke afstemming van de ondersteuningsstructuur te kunnen komen. Er is hierbij spraken van samenwerking en kruisbestuiving.

Het uitwisselen van ervaringen en expertise (kruisbestuiving) is ook op andere aspecten van de schoolontwikkeling en de organisatie van de ondersteuning een van de belangrijkste motieven voor het organiseren van samenwerking op afdelingsniveau. Om die reden is de participatie van de scholen in de organisatie en ondersteuning op afdelingsniveau ook niet vrijblijvend.

Aansluiting met het voortgezet onderwijs wordt gerealiseerd door afspraken over de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften die van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs gaan. Op die manier wordt de doorgaande lijn in ondersteuning gewaarborgd. Daarnaast bestaat er ook algemeen overleg tussen de afdelingen en het VO om de doorgaande lijn te waarborgen.

Niveau 2: arrangeren binnen de school

Er wordt nieuw beleid in gezet. Uitgangspunt hierbij is dat de hulpvraag van de school leidend is.

In bijlage 3 wordt de daarvoor ingevoerde werkwijze (in het verlengde van HGW) uitvoerig beschreven.

Met deze wijze van maatwerk-arrangeren in de school geeft de afdeling vorm en inhoud aan de aanvullende ondersteuning op dit niveau. Andere arrangementen die meer gerelateerd zijn aan speciale doelgroepen zijn de Plusklassen, de zgn. Manifestogroepen.

Inhoudelijk aandachtspunt: de inzet van de AB-er is niet langer alleen gerelateerd aan de individuele onderwijsbehoefte van de betreffende leerling, maar aan de ondersteuningsbehoefte van de school. Dit betekent dat de school de AB-er om een bredere inzet van expertise liefst ook preventief en naar eigen inzicht in kan zetten.

- De AB-expertise cluster 3 en 4 worden in een AB-lijst opgenomen: de omvang en aard van de expertise in deze pool, evenals de (directe) wijze waarop iedere school een beroep op de inzet vanuit de pool kan doen wordt door het schoolbestuur bekend gemaakt. Ieder schoolbestuur houdt zich aan de uitgangspunten en verantwoordt de inzet aan de afdeling. Het ligt in de bedoeling dat iedere school zijn inzet beschrijft in een web based programma . Dit wordt in het voorjaar nog besloten binnen de besturen.

De volgende regelingen worden getroffen om in de komende jaren de dan geldende bekostiging zware ondersteuning⁴ in te passen in het beleid van de afdeling en de besturen m.b.t. het arrangeren:

1. Iedere school kan rechtstreeks een beroep doen op de inzet vanuit de AB pool.
2. De scholen kiezen zelf de ondersteuning.
3. Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van de expertise van de SBO school
4. De CAT heeft een adviesfunctie

Het doel zal zijn dat de expertise snel komt daar waar die nodig is, zonder drempels.

De vraag van de school is hierbij leidend.

Lees ook de kaders die gesteld zijn in VVV plan hfd stuk 5.

De werkwijze wordt door bestuur en stuurgroep jaarlijks geëvalueerd.

NB uit VVVplan: *“Iedere afdeling maakt op termijn, vanaf augustus 2016, eigen keuzes wat betreft de aanbieders van expertise waarmee ze samen gaat werken; daarbij gelden de in het samenwerkingsverband participerende schoolbesturen (voor BAO, SBO en SO) als preferred supplier.”*

De speciale voorzieningen die hieronder onder meer voor bepaalde doelgroepen zijn beschreven vormen een aanvulling op deze maatwerkarrangementen in de school:

Bao – bao verwijzing.

Er zijn verschillende redenen voor leerlingenverkeer tussen basisscholen onderling. Ouders kunnen hiervoor om welke reden dan ook (bijvoorbeeld verhuizing) het initiatief nemen.

De hier beschreven bao-bao verwijzing is van toepassing wanneer de CAT door school of ouders wordt ingeschakeld omdat afstemming in een andere basisschool beter mogelijk lijkt.

Definitie:

Onder een bao-bao-plaatsing wordt verstaan:

- Een overplaatsing van een leerling van de ene naar de andere basisschool op grond de onderwijsbehoefte van een kind.
- De basisschool waar het kind vandaan komt, heeft aangegeven dat de voor het kind noodzakelijke ondersteuning in het huidige samenstel van factoren niet meer geboden kan worden. De beschrijving van de ondersteuningsmogelijkheden in het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de school vormen hiervoor het aangrijpingspunt.
- De CAT schat in op basis van de SOP's dat de noodzakelijke extra-ondersteuning geboden kan worden op een reguliere basisschool binnen het samenwerkingsverband.

Procedure bao-bao plaatsing:

Als alle partijen tot de conclusie zijn gekomen dat de noodzakelijke ondersteuning kan worden geboden op de nieuwe basisschool, en ook de ouders akkoord zijn, zal de CAT een definitief advies tot plaatsing op een andere basisschool geven.

⁴ Voor 2015-2016 geldt: Middelen AB-deel zware ondersteuning worden t.b.v. inzet ab geoormerkt door ministerie aan samenwerkingsverband uitgekeerd (niveau okt. 2011); het samenwerkingsverband verdeelt deze geoormerkte middelen over de vier afdelingen.

Verwijzing naar een andere basisschool op advies van de CAT vindt plaats als de huidige school niet de specifieke ondersteuning kan bieden die deze leerling met deze onderwijsbehoeften nodig heeft en deze ondersteuning wordt verondersteld (SOP) wel geboden te kunnen worden op een andere basisschool. Er wordt tussen de scholen onderling uitgezocht of de nieuwe school wel passend onderwijs kan verzorgen.

Wanneer tijdens een beoordelings- dan wel adviesbespreking de CAT van mening is dat aan bovenstaande voorwaarde wordt voldaan zal de CAT één of meerdere scholen aangeven waar de leerling zou kunnen worden geplaatst.

- Hoewel bij een CAT bespreking altijd een vertegenwoordiging van de basisschool aanwezig is, zal dit advies uitsluitend worden gegeven in een bespreking waarbij (ook) de directeur van de huidige school en de ouders aanwezig zijn.
- De huidige directeur bespreekt de uitwerking van het advies met de ouders
- Indien de ouders het advies opvolgen nemen de ouders contact op met de door hen gekozen nieuwe school
- Er vindt een gesprek plaats tussen nieuwe directeur (IB-ers) en ouders. Bij overeenstemming wordt de leerling aangemeld / ingeschreven.

Wanneer geen overeenstemming wordt bereikt, volgt een terugverwijzing naar de CAT. De CAT hoort de ouders en neemt opnieuw een beslissing.

Indien de (eerste) beslissing van de CAT een beslissing is op grond van een aanvraag (beoordelingsbespreking) staat de bezwaar- en beroepsprocedure open voor de ouders. Als een bao-bao-plaatsing wordt gerealiseerd, zal er na een half jaar een evaluatie plaatsvinden via de CAT (monitorfunctie).

Onderwijs aan zieke kinderen.

Alle scholen zijn zelf verantwoordelijk zijn geworden voor het onderwijs aan hun langdurig zieke leerlingen

Als een leerling wordt opgenomen in een ziekenhuis of lange tijd ziek thuis is blijft de eigen school verantwoordelijk voor de voortzetting van het onderwijs. De school kan op zo'n moment de hulp inroepen van de consulent zieke leerlingen. Zij kunnen ondersteuning vragen bij [www. OZL.nl](http://www.OZL.nl).

Plusklassen voor hoogbegaafde leerlingen, Manifestogroepen.

In Coevorden is in 2012 voor de scholen voor VPCBO een deeltijdvoorziening gestart voor hoogbegaafde leerlingen en met ingang van cursusjaar 2013-2014 is deze Plusklas ook in Hardenberg gestart. De plusklassen hebben de naam "Manifestogroepen" gekregen.

Deze voorziening is bedoeld als aanvulling op de afstemming op de specifieke ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen zoals die binnen de reguliere school gerealiseerd moet worden (afspraken m.b.t. basisondersteuning in het SWV).

Vanuit en door de Manifestogroepen is het tevens de bedoeling om afstemming van het onderwijs in de reguliere scholen op de specifieke onderwijsbehoeften van deze leerlingen te stimuleren. Het specifieke groepsaanbod (een dagdeel per week) wordt als een extra-ondersteuning (additionele bekostiging vanuit SWV) aangemerkt.

Er is op het niveau van de afdeling een werkgroep actief die zich bezig houdt met de signalering, diagnostisering en invulling van het aanbod voor deze groep kinderen. Aandachtspunten voor de komende jaren: zitten de juiste kinderen in de Manifestogroepen (geen meer presteerders). Het streven is 2 ½ % van het totaal aantal leerlingen.)

Doelstellingen

borging beleidsplan Manifesto

transfer van kennis

op tijd signaleren

passend onderwijs voor deze leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften.

Over de voortgang zal jaarlijks geëvalueerd worden en bekeken worden of dit op SWV niveau of bestuursniveau georganiseerd zal worden.

1. Onderwijs voor nieuwkomers: De Smeltkroes.

Geen speciaal basisonderwijs, maar wel een aanvullende voorziening binnen onze regio vormt de school voor nieuwkomers, de Smeltkroes in Aalden. Nieuwkomers die instromen in het basisonderwijs in Hardenberg en Coevorden, worden het eerste jaar geplaatst op de Smeltkroes. Dit betreft met name de leerlingen vanaf groep 3.

Er zijn vergaande plannen voor een nieuw asielzoekerscentrum in Hardenberg. Hier wordt een school aan gekoppeld, georganiseerd door Arcade (deze heeft de expertise). Wanneer dit actueel wordt, zal deze school (naast haar functie als asielzoekersschool) eerste opvangonderwijs gaan bieden aan Nieuwkomers binnen de gemeente Hardenberg, conform het model Smeltkroes. Er zullen dan meer kinderen naar deze AZC school gaan.

Binnen de gemeenten Ommen en Dalfsen worden eveneens voorzieningen gerealiseerd voor eerste (onderwijs) opvang van Nieuwkomers.

De afdeling investeert in een soepele overgang van De Smeltkroes naar een school voor (speciaal) basisonderwijs om zo een ononderbroken ontwikkeling te bevorderen. Dit wordt geconcretiseerd in een overdrachtsprotocol waarin rollen en taken van de Smeltkroes en ontvangende basisschool zijn vastgelegd.

Door het samenwerkingsverband worden de impulsmiddelen schoolmaatschappelijk werk beschikbaar gesteld aan de Smeltkroes. Deze middelen worden ingezet om de afstemming tussen school en ouders te versterken.

Uitstroom na eerste jaar: in verhouding veel leerlingen zullen na de Smeltkroes zijn aangewezen op een speciale school voor basisonderwijs. Om een onevenredige belasting van een afdeling te voorkomen (grensverkeer) zal voor de bekostiging deelname aan sbo / SO de verhouding van de overige uitstroom naar scholen van de afdeling Hardenberg – Coevorden gehanteerd worden.

Niveau 3 toeleiding naar speciale onderwijsvoorzieningen:

De Commissie Arrangeren en Toewijzen (CAT) kan advies gevraagd worden voor de toeleiding naar aanvullende ondersteuning t.b.v. de leerlingen die zijn aangewezen op speciale arrangementen en/of speciale onderwijsvoorzieningen in de afdeling en het samenwerkingsverband.

De samenstelling van de CAT is ook in bijlage 3 beschreven.

Hieronder en voor niveau 4 zijn speciale onderwijsvoorzieningen beschreven die deel uitmaken van het continuüm voor ondersteuning dat de afdeling en het samenwerkingsverband realiseert ("geen kind tussen wal en schip").

Speciaal aandachtspunt daarbij voor de CAT is de overweging om door deeltijdarrangementen voor regulier basisonderwijs en speciale onderwijsvoorzieningen tegemoet te komen aan specifieke onderwijsbehoeften.

De speciale school voor basisonderwijs de Professor Waterinkschool.

De Prof. Waterinkschool is bedoeld voor kinderen van 4 tot 12 (13) jaar, voor wie vaststaat dat zij op een overwegend orthopedagogische en orthodidactische benadering zijn aangewezen.

Het gaat hierbij om kinderen voor wie binnen de reguliere basisschool ook extra-arrangementen onvoldoende tegemoet kunnen komen aan de ondersteuningsbehoeften.

Cognitieve problemen, grote leerachterstanden en/of sociaal emotionele stoornissen en/of een combinatie van hardnekkige belemmeringen zijn in een dergelijke situatie voor de CAT aanleiding om een toelatingsverklaring af te geven.

Voor de inrichting van het onderwijs op de Prof. Waterinkschool verwijzen we naar het schoolplan en het schoolondersteuningsprofiel van de school. Daaruit zal duidelijk zijn dat deze school voor sbo van onze afdeling zich als een “brede speciale onderwijsvoorziening” profileert met slechts een gradueel onderscheid ten opzichte van met name het speciaal onderwijs cluster 4.

Het is de ambitie van deze speciale voorziening en de afdeling om de expertise vanuit deze school evenals de preventieve inzet vanuit het SO direct toegankelijk te maken voor preventieve inzet in de scholen voor basisonderwijs. Waarbij met direct toegankelijk bedoeld wordt zonder aanvraag bij de CAT. De aanvraag loopt via het ondersteuningsteam: de orthopedagoog. Voor intake en advies kunnen scholen gratis gebruik maken van de expertise van de PWS. Voor daadwerkelijke ondersteuning wordt gefactureerd. De PWS monitort de aanvragen en adviseert over de ondersteuning. De PWS legt hiervoor jaarlijks verantwoording af aan de afdeling.

Onderwijs aan jonge risico leerlingen op de Prof. Waterinkschool.

Deze onderwijsvorm is bedoeld voor de kwetsbare jonge kinderen tussen 4 en 6 jaar met specifieke ondersteuningsbehoeften. De met de specifieke ondersteuningsbehoeften samenhangende problematiek, is in deze fase dikwijls complex en ondoorzichtig. Er is bijna altijd sprake van een algehele ontwikkelingsachterstand.

Daarnaast zijn er in de persoonlijkheidsontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling, de sociaal-emotionele ontwikkeling, de taakgerichtheid en functieontwikkeling belemmeringen of stoornissen aanwezig.

Veel van deze kinderen worden al in de voorschoolse periode gesignaleerd door ouders, peuterspeelzaal enz. Vaak ook zijn externe instanties als VTO, Audiologisch centrum e.d. al vroegtijdig betrokken bij de begeleiding van het kind.

Het onderwijsaanbod aan de jonge risicokinderen op de Prof. Waterinkschool heeft als uitgangspunt het ontwikkelingsgericht onderwijs, zoals vorm gegeven in de basisontwikkeling.

Speciaal onderwijs in het samenwerkingsverband

Het continuüm voor ondersteuning wordt op regionaal (niveau samenwerkingsverband) voortgezet met voorzieningen voor speciaal onderwijs (cluster 3 en 4).

In het ondersteuningsplan is ook de samenhang die gezocht wordt met de clusters 1 en 2 opgenomen.

Hoofdstuk 5:

Beknopt jaarplan 2016-2017

Data netwerken en bestuurs- /stuurgroep vergaderingen worden vast gelegd in april

Jaarplan wordt ontwikkeld in mei / juni

Juni wordt dit vastgelegd.

Onderwerpen:

- **Audit**
- **Interne ondersteuningsstructuur**
- **Nieuwe werkwijze arrangeren binnen de scholen**
- **Evaluatie SOP**
- **Invoering Grippa, web based programma**
- **Integrale ondersteuningsteams, afstemming jeugdhulp en onderwijs**
- **Doorgaande lijn PO VO**
- **Doorontwikkeling PWS: verbrede toelating en expertisecentrum**
- **Manifesto doorontwikkeling**
- **Netwerken**
- **Kwartaalrapportages: inhoudelijk en financieel**

BIJLAGEN:

- Bijlage 1: Format voor schoolondersteuningsprofiel
- Bijlage 2: Kader voor afstemming
- Bijlage 3: Toewijzingstraject
- Bijlage 4: audit
- Bijlage 5: Kengetallen n.a.v. het schoolondersteuningsprofiel
- Bijlage 6: Interne ondersteuningsstructuur Coevorden
- Bijlage 7: Begroting Afdeling Hardenberg 2016-2020

Bijlage 1**Het Schoolondersteuningsprofiel Afdeling Hardenberg****23-04 “Veld, Vaart & Vecht”**

Schoolondersteuningsprofiel van: *(Naam school plus logo)*

Oktober 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Algemene gegevens
3. Basisondersteuning
4. Extraondersteuning
5. Grenzen aan onderwijs
6. Conclusies en ambities

1. Inleiding

Hieronder kan bijvoorbeeld een tekst geplaatst worden m.b.t. de functie van het profiel voor de schoolontwikkeling (verder versterken van de mogelijkheden voor afstemming in kader van passend onderwijs) en voor het SWV: verkenning “dekkend netwerk”.

2. Algemene gegevens.

Contactgegevens

Naam:
 Adres:
 Postcode:
 Plaats:
 Brinnummer:
 Telefoon:
 Website:
 Directie:
 Email:

Onderwijsvisie / schoolconcept

In onze afdeling van het SWV 23-04 hebben we de typologie van scholen van Jan Hooiveld als uitgangspunt gekozen voor de beschrijving van het schoolconcept van de scholen in ons SWV. Bij deze typologie van scholen worden globaal vier prototypes onderscheiden: de neo-klassikale school, de geïndividualiseerde school, de gemeenschapsschool en de ontwikkelingsschool. Bij dat onderscheid van schooltypes wordt gelet op:

- Het denken van de school over het curriculum: lineair (stap voor stap leren) of concentrisch (leren door herhaalde confrontatie).
- Het denken van de school over de organisatie: de groep als uitgangspunt versus het individu als uitgangspunt.
- Het denken over opvoeding: conformistisch (normen en regels als leidraad) versus non-conformistisch (gericht op individuele ontplooiing en groei).

We beschrijven hieronder kort de kenmerken van de neo-klassikale school omdat we in dit type het meest van het onderwijsconcept vanherkennen.

Neo-klassikale scholen zijn gebaseerd op een lineair curriculum en zijn klassikaal georganiseerd. Het standaard aanbod is bepalend en de differentiatie is vooral van het type basisstof -extrastof-verrijkingstof. Hooiveld noemt dit type school de neo-klassikale school omdat hierin het oorspronkelijke leerstof jaarklassensysteem herkenbaar is, maar tegelijkertijd binnen dit type scholen in Nederland de afgelopen jaren veel afstemming van het onderwijs op individuele verschillen (onderwijsbehoeften) is gerealiseerd. Ook onze school is volop in ontwikkeling gericht op afstemming. De centrale vragen als het om afstemming gaat binnen onze school zijn:

Wat heeft deze leerling nodig om te profiteren van het onderwijsaanbod in deze klas?

Wat heeft de leerling nodig om de gestelde onderwijsdoelen te halen?

In het schema hieronder is met een kruisje aangegeven op welke onderdelen ons schoolteam de afgelopen jaren mede vanuit deze vraagstelling de grenzen van het systeem heeft "opgerekt".

	onderwerp	> 10%	> 50%	> 80%
	Scherp en tijdig gebruik maken van data-feedback: Opbrengstgericht werken			
	Preventieve en contextgerichte aanpak van pedagogisch klimaat			
	Bewustzijn van onderwijsbehoeften en beter / tijdiger observeren			
	Leerlingen betrekken bij het feit dat iedereen anders is en bij helpen van elkaar			
	Vergroten van mogelijkheden van leerkrachten tot didactische			

	differentiatie en klassenmanagement (werken met groepsplannen)			
	Vergroten van teamleren, ib-er doet meer aan leerkracht coaching			
	Rugzakgeldten specifiek inzetten voor zorgleerlingen i.p.v. algemene voorzieningen zoals kleinere groep of assistentie			
	Externe experts meer bij je school betrekken (schoolmaatschappelijk werk integreren, schoolspecifieke aanpak ondersteuningsteam e.d.)			
	Aandacht voor de kwaliteit van handelingsplanning en handelingsgericht werken.			
	Verwijzing binnen de school: Plusklas ,hulpklas van grote kwaliteit			
	Ambulante begeleiding clusteren, afstemmen op aard van de school en interne organisatie			
	Verbeteren van extra aanbod en activiteiten voor meerbegaafden			
	Taal- en leesexperts, gedragsdeskundigen in het team inbouwen			
	Invoeren tweede leerwegen, werken met individuele ontwikkelingsperspectieven.			

Hier geeft u een **korte toelichting** op die onderdelen die met een kruisje (eerste kolom) zijn aangemerkt:

In de laatste drie kolommen wordt u verzocht om aan te geven in welke mate het betreffende onderdeel daadwerkelijk is ingevoerd. U kunt dit vervolgens ook kort toelichten.

(daarbij kan verder worden verwezen naar het schoolplan of naar een hoofdstuk in dit ondersteuningsprofiel, bijv. wanneer het om

- a) HGW gaat, naar hoofdstuk 3 “basisondersteuning” of
b) de inzet van rugzakgeldten gaat, naar hoofdstuk 4 “extra-ondersteuning”.)*

Kengetallen leerlingpopulatie over huidig schooljaar (telling 1 oktober 2013):

Telgegevens

Teldatum: 1 oktober 2016

Totaal aantal leerlingen:

Leerlingen met een gewicht 0.3:

Leerlingen gewicht 1.2:

Leerlingen met indicatie en/of specifieke onderwijsbehoefte over huidig schooljaar :

	Gp 1	Gp 2	Gp 3	Gp 4	Gp 5	Gp 6	Gp 7	Gp 8	Totaal
Aantal leerlingen	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Geïndiceerd:									
Cluster 1									
Cluster 2									
Cluster 3									
Cluster 4									
Afstemmings Beschikking									
Niet geïndiceerd, maar met individueel ontwikkelingsperspectief i.v.m.:									
leervordering									
gedrag									
anders									

Toelichting:

Eerste rij aantal leerlingen: Invullen het totaal aantal leerlingen dat in deze groep zit.

De laatste kolom levert dus het totaal aantal leerlingen van de school op.

Onder "geïndiceerd" graag per cluster en per groep aangeven welke leerlingen een rugzak hebben. Ook de leerlingen die een afstemmingsbeschikking van het SWV hebben (laatste rij) nemen we in deze rubriek mee.

Onder "niet-geïndiceerd" geeft u (onderverdeeld naar leervordering, gedrag en anders) aan voor welke leerlingen geen extra ondersteuning wordt ontvangen, maar waarvoor wel een individueel ontwikkelingsperspectief in overleg met de ouders is opgesteld.

Kengetallen leerlingpopulatie en verwijzing over laatste 4 schooljaren (steeds op basis oktober-telling):

Schooljaar	2014-2015			
Aantal zittenblijvers ⁵				
Verwijzingen sbo				
Verwijzingen cl 1				
Verwijzingen cl 2				
Verwijzingen cl 3				
Verwijzingen cl 4				

(Met betrekking tot deze kengetallen kunnen hier opmerkingen over de populatie van de school gemaakt worden bijvoorbeeld: relatief veel leerlingen met een gewicht (zie www.onderwijsincijfers.nl als referentiekader) en/of een bepaald jaar waarin er veel leerlingen verwezen zijn. Een tekstblokje waarin meer in algemene termen de populatie wordt beschreven en met name ook de rol die de school in het dorp / de wijk vervult: bijvoorbeeld dat jouw school meer dan de andere scholen in de wijk zorgleerlingen aantrekt) kunnen hier beschreven worden. Mogelijk ook dat bepaalde gegevens de aanleiding vormden voor een gewenste schoolontwikkeling als eerder genoemd.)

⁵ Inclusief de zittenblijvers in de kleutergroepen

3. Basisondersteuning

*(In dit hoofdstuk beschrijft de school de basisondersteuning. In ons SWV rekenen we ook de werkwijze m.b.t. licht curatieve interventies in het kader van **aanpak dyslexie (protocol) en HBG (protocol)** daartoe. Het hoofdstuk kan dus de volgende indeling krijgen:)*

Basiskwaliteit

NB: strikt genomen gaat het hier om de minimale onderwijskwaliteit zoals gemeten wordt door de inspectie. Uitgangspunt voor het schoolondersteuningsplan: scholen die onder basistoezicht van de inspectie van het onderwijs vallen, hebben hun basiskwaliteit op orde en kunnen dus volstaan met een verwijzing naar het inspectierapport. Scholen die niet onder het basistoezicht vallen kunnen dat hier vermelden.

(Eventueel kunt u aanvullend verwijzen naar of knippen plakken vanuit schoolplan, veel scholen kunnen hier gebruik maken van bijv. kwaliteitskaarten).

Preventieve en licht curatieve interventies

De scholen in ons SWV rekenen de volgende maatregelen t.b.v. afstemming tot basisondersteuning:

- a. De maatregelen t.b.v. leerlingen met dyslexie zoals beschreven in het protocol dyslexie (in overleg met de IB-ers zal hier een verwijzing komen naar een bijlage met het betreffende document)
- b. De maatregelen t.b.v. leerlingen die “meerbegaafd” zijn en de signalering van “hoogbegaafde leerlingen zoals beschreven in bijlage....”protocol hoogbegaafdheid”. NB: t.b.v. hoogbegaafde leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte is een “groepsaanbod voor extra-ondersteuning” opgezet.
- c. De aanpak voor het voorkomen van gedragsproblemen (moet eveneens nog overeengekomen worden).

Ondersteuningsstructuur

(beschrijving zoals bijvoorbeeld is beschreven in zorgparagraaf van schoolplan. Deze “zorgparagraaf van het schoolplan werd eerder ook opgestuurd naar SWV)

Planmatig werken

(zie hiervoor bijvoorbeeld planmatig werken schema zoals dat is opgenomen in het zorgplan 2011-2012. Scholen die de 1-zorgroute hebben ingevoerd kunnen de beschrijving daarvan hier opnemen)

4. Extra-ondersteuning

(In dit hoofdstuk worden de arrangementen beschreven die mogelijk zijn gebleken voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte in de school.)

Leerlingen die daarvoor in aanmerking komen kan de school aanmelden voor een **groepsaanbod HBG**. (werkgroep verzorgt hier voor invoering passend onderwijs korte omschrijving van arrangement).

Lopende arrangementen voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte in onze school:

In onze school is ten behoeve van ...leerlingen (NB dit aantal is dus hetzelfde als opgegeven in de tabel: leerlingen met indicatie en/of specifieke onderwijsbehoefte) in nauw overleg met de betreffende ouders extra-ondersteuning (dat wil zeggen met een individueel ontwikkelingsperspectief) gerealiseerd om het onderwijs in de school af te stemmen op hun onderwijsbehoeften.

Het overzicht hieronder geeft de aandachtspunten van het team bij onze extra-ondersteuning weer:

Aard van de extra onderwijsbehoefte of aard van de beperking	(beschrijving van de lopende arrangementen in de school bijvoorbeeld ondersteuning seo/gedrag: 2 leerlingen; ondersteuning door eigen leerlijn/ individueel ontwikkelingsperspectief voor taal: 4 leerlingen etc.)
Wijze waarop het team betrokken is bij keuze voor een arrangement	(bijv. bespreking in team en draagvlak voor keuze)
Betrokkenheid ouders	(bijv. hoe ouders betrokken zijn bij plan / afspraken over evaluatie e.d. eventueel een grens benoemd?)
Deskundigheid team	(beschrijven welke actie zijn / worden ondernomen om het team voor te bereiden op de extra ondersteuningsbehoefte: teamscholing, coaching e.d.)
Aandacht en tijd ("handen in de klas")	Wijze waarop de leerkracht ondersteuning krijgt in de groep om aan de speciale onderwijsbehoeften tegemoet te kunnen komen
Voorzieningen	Materialen, methodieken die hiervoor zijn aangeschaft
Gebouw	Wanneer maatregelen t.a.v. het gebouw nodig waren / zijn. Wanneer je hier tips kunt noemen voor collega's m.b.t aanpassingen toiletten o.i.d. graag.
Samenwerking met partners	Bijvoorbeeld AB-dienst, maar ook inzet vanuit jeugdzorg, afstemming met ouders en jeugdhulp om tot een plan te komen: instellingen noemen.

5. Grenzen aan het onderwijs

Het schoolconcept

In hoofdstuk 2 hebben we het schoolconcept van de (naam school....) beschreven als een neo-klassikale school aan de hand van de typologie van Jan Hooiveld. In de neo-klassikale school is een leerstofverdeling over de onderscheiden leerjaren een basisprincipe. In hoofdstuk 3 (basisondersteuning) hebben we de ondersteuning beschreven die de school kan bieden voor leerlingen die om de leerdoelen voor hun klas te bereiken zijn aangewezen op extra instructie en of begeleiding (sociaal-emotioneel) en eventueel ook andere instructie en verwerking. Het accent ligt

daarbij vooral op “het hoe”. De leerdoelen zelf blijven zoveel mogelijk ongemoeid. De grenzen van het “klassikale uitgangspunt” zijn in onze school weliswaar “opgerekt” (zie schoolontwikkeling) maar worden in de praktijk van alledag vooral ervaren in de groep. Om de noodzakelijke afstemming te realiseren zijn voldoende handen in de klas noodzakelijk (zie ook “handen in de klas”: groeps grootte). Een belangrijke grens aan de afstemming van het onderwijs is met de verdeling van leerdoelen over de jaarklassen eveneens een gegeven: leerlingen die de eindtermen van het basisonderwijs niet zullen bereiken zijn aangewezen op speciale maatregelen. Deze maatregelen hebben niet alleen betrekking op het hoe maar ook op “het wat” (de leerdoelen). In hoofdstuk 4 (Extra-ondersteuning) hebben we beschreven hoe de school daarin zijn weg zoekt o.a. door het met partners realiseren van speciale arrangementen op basis van een individueel ontwikkelingsperspectief.

Expertise en draagvlak bij team

(Hier beschrijven op welke wijze het draagvlak bij het team verworven is en hoe het huidige team denkt over passend onderwijs: bijvoorbeeld stellingen discussie zoals we die in de workshop op de onderwijsdag hebben gedaan kan hier weergegeven worden. Ook kan volstaan worden met sobere weergave waartoe het team zich op dit moment wel / niet toe in staat acht).

Ten behoeve van het overkoepelend rapport van het SWV graag het volgende overzicht invullen:

De beschikbaarheid van expertise (gecertificeerd) op specifieke gebieden is binnen onze school als volgt:

Aard expertise ⁶	teamniveau ⁷	Individuele teamleden ⁸	bereidheid tot inzet voor SWV ⁹

Handen in de klas

(Zie ook grenzen in schoolconcept: handen in de klas is belangrijke voorwaarde. Als SWV reiken we hierbij enkele richtlijnen aan gerelateerd aan het schoolconcept):

Binnen de afdeling van ons samenwerkingsverband vormen de volgende uitgangspunten het voorlopige kader voor wat we m.b.t. handen in de klas gerelateerd aan ons onderwijsconcept onder basisondersteuning rekenen:

Uitgangspunt voor groep van 26 leerlingen:

De leerkracht kan dan drie instructiegroepen hanteren. (bijvoorbeeld: (ver)korte instructie / basisinstructie / verlengde instructie). Ten behoeve van de begeleiding van leerlingen met een individueel ontwikkelingsprofiel is bij deze groeps grootte extra ondersteuning van de groepsleerkracht nodig.

⁶ Hieronder kan de school aangegeven t.a.v. welke onderwijsbehoeften, werkwijzen, stoornissen e.d. de school in haar team over veel expertise kan beschikken.

⁷ Wanneer 80% van de teamleden over de betreffende expertise beschikt (bijv. naar aanleiding van teamscholing) in deze kolom een kruisje plaatsen.

⁸ Hier **alleen wanneer in de vorige kolom geen kruisje is geplaatst** aangeven hoeveel teamleden over de betreffende expertise beschikken.

⁹ Met kruisje aangeven of het SWV (denk aan verzorgen workshops e.d.) of vanuit andere scholen van het SWV (denk aan advisering) een beroep op deze expertise gedaan kan / mag worden.

In het overzicht hieronder is de groepsindeling van de school weergegeven met daarbij hoe voor het cursusjaar 2013-2014 de inzet van extra handen in de klas is gerealiseerd:

Groepsindeling en inzet van extra handen in de klas (buiten de handen van de aanwezige groepsleerkracht)¹⁰

Groep	Aantal leerlingen	Extra handen ¹¹	Aantal uren per week

Gebouw

Beschrijving van mogelijkheden / beperking ruimtelijke omgevingen gebouw. Kan bijvoorbeeld in schema:

	Rolstoeltoegankelijk
	Time-out ruimte
	Extra grote lokalen, gangen
	Extra kwaliteit speelplein
	Verzorgingsruimte of ruimte voor fysio- therapie, revalidatie,)
	Omgeving voor sensorische beleving (snoezelen e.d.)
	Ruimte
	Handenarbeidlokaal / atelier / technieklokaal
	Speel-/gymlokaal
	Keuken (voor leerlingen)
	Schooltuin
	Dierenverblijf
	Zwembad

Op basis van dit overzicht (met kruisje aangeven wat aanwezig en erachter dan bijvoorbeeld een omschrijving) kan aangegeven worden wat met het oog op specifieke behoeften een wens / grens is.

¹⁰ In uren per week vanuit eigen formatie inclusief SWV-middelen.

¹¹ Bijvoorbeeld onderwijsassistent. / remedial teacher / AB-er / stagiaire / leerkracht in opleiding / ouder (dus ook niet-betaalde, maar wel structurele ondersteuning van de leerkracht hier vermelden.

6. Conclusies en ambities

(Hieronder op basis van de info conclusies trekken m.b.t. afstemming: wat wel / wat nog niet en bijvoorbeeld waar de school de komende tijd op inzet (conclusies). Dat kunnen dus activiteiten zijn als aangegeven in tabel in hoofdstuk 2 onder onderwijsconcept.)

Bijlage 2

Een kader voor de “afstemming” van het onderwijs op leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte in de school en in het SWV.

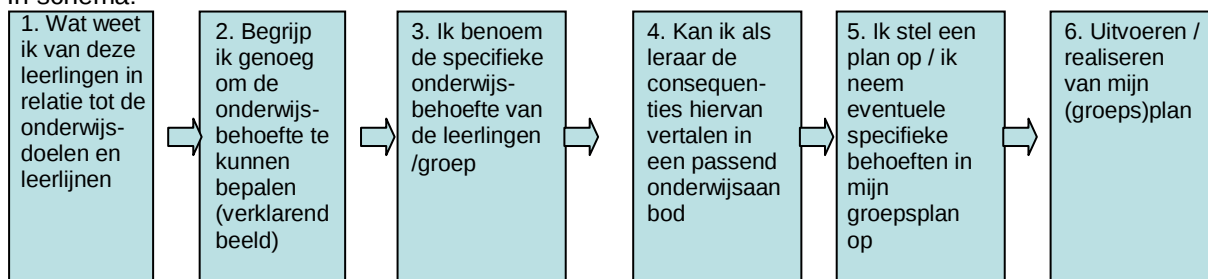
Hiervoor is opgemerkt dat de scholen van het SWV tenminste voldoen aan de kwaliteitseisen van de inspectie m.b.t. de afstemming van het onderwijs op leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte. Binnen het samenwerkingsverband wordt het bovendien van groot belang geacht dat scholen elkaar ondersteunen bij de omslag van “hulpverlening” naar “afstemming” die ten grondslag ligt aan het denken vanuit onderwijsbehoeften dat we in het SWV in de praktijk willen brengen. Op het niveau van het samenwerkingsverband wordt daarom een gemeenschappelijk referentiekader aangereikt dat, bij de onderlinge schoolbezoeken, de beslismomenten in de schoolinterne en schoolexterne keuzes (m.b.t. afstemming en inzet van middelen) transparant maakt en kan verduidelijken. Het is beleid van het SWV om de deelnemende scholen niet te verplichten tot de invoering van een uniforme “ondersteuningsstructuur”¹². Daarvoor is ook de schoolontwikkeling m.b.t. afstemming te veel een groeimodel. Aan de hand van dit “kader voor de afstemming”, dat onderdeel uitmaakt van het schoolprofiel van de school, moeten de school en het SWV echter kunnen verduidelijken en verantwoorden: wie op welk moment betrokkene en verantwoordelijke is voor de afstemming van het onderwijs op de specifieke onderwijsbehoeften van de betreffende leerlingen.

Kader voor de afstemming

1. Afstemming op groepsniveau:

Afstemming van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van leerlingen is natuurlijk een eerste verantwoordelijkheid voor de groepsleerkracht. De leerkracht geeft zijn lessen vorm en inhoud op basis van de kennis die hij / zij over de leerlingen in de groep heeft. De centrale vraag waar de leraar zich voor gesteld weet: “Wat heeft deze groep nodig om de doelen die we ons gesteld hebben ook daadwerkelijk te realiseren?” Op basis van gegevens over de onderwijsbehoefte van (de leerlingen in) de groep ontwerpt de leraar zijn / haar lessen. Het zal duidelijk zijn dat niet iedere leerling dezelfde instructie, voorbeelden, oefening etc. nodig heeft om de leerdoelen te bereiken. Bij het plan dat de leerkracht voor de groep maakt (dus al bij de voorbereiding van de les) houdt hij/zij dus al meer of minder rekening met de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen. In een kwalitatief goed groepsplan (en dat kan dus meerdere lessen omvatten om een bepaald leerdoel te bereiken) houdt de leerkracht rekening met de onderscheiden onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groep.

In schema:

De verschillende stappen zoals in het schema weergegeven zijn bedoeld om het proces dat de leraar vaak vanzelfsprekend en niet zo bewust doorloopt naar de uitvoering van het groepsplan (de lessen) te expliciteren. Desgevraagd kan de leraar zich verantwoorden m.b.t. de onderscheiden stappen door anderen (ouders, collega's) inzicht te geven in de wijze waarop hij / zij gegevens over de leerlingen

¹² Zoals bijvoorbeeld de “1-zorgroute”, hoewel deze natuurlijk uitstekend inhoud kan geven aan het bedoelde kader.

verzamelt en ordent; leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte signaleert en de wijze waarop daarmee rekening gehouden wordt.

Het samenwerkingsverband verband heeft m.b.t. deze planvorming als ambitie dat:

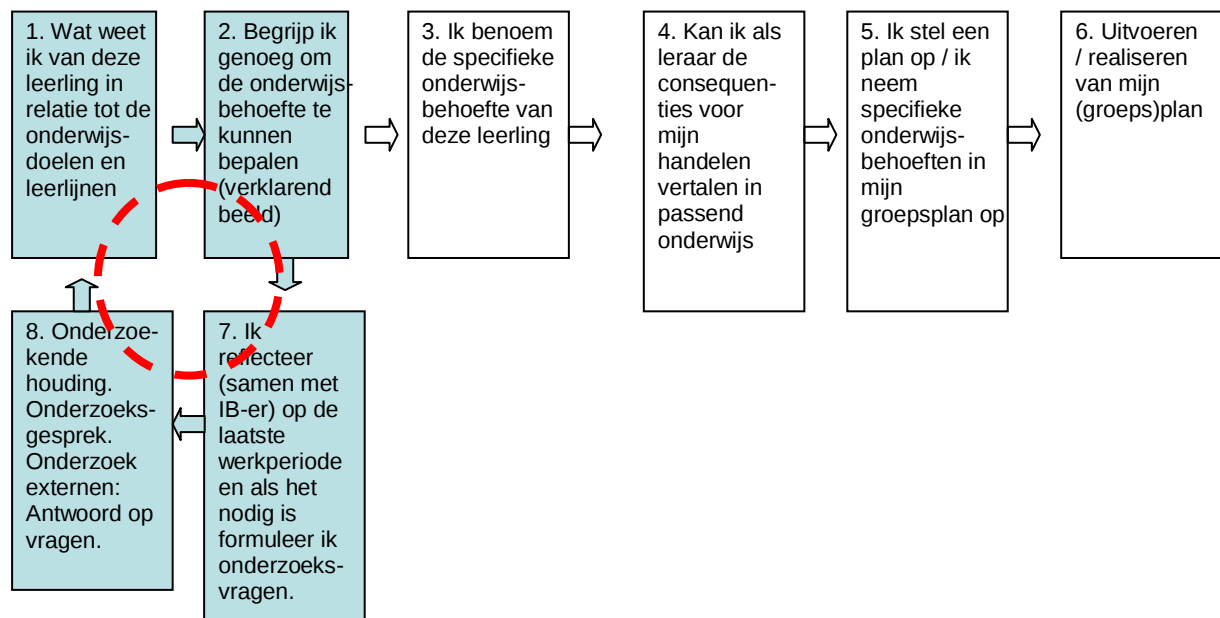
In iedere school de groepsleerkracht op termijn (volgens planning van de school) voor iedere groep tenminste voor de vakken rekenen, spelling, lezen en sociaal-emotionele ontwikkeling een (groeps-) planning heeft opgesteld. Aan de hand van de verschillende stappen (schema) kan de leerkracht inzichtelijk maken hoe in deze planning en bij de uitvoering van het plan expliciet met relevante onderwijsbehoeften van de verschillende leerlingen rekening wordt gehouden.

De onderzoekende leerkracht en handelingsgerichte diagnostiek:

Na de periode waarvoor het plan is opgesteld, reflecteert de leerkracht altijd op het proces en de opbrengsten daarvan aan de hand van de onderzoeksvraag: "Waardoor komt het dat de door mij geformuleerde doelen wel, enigszins of niet bereikt zijn en wat betekent dat voor de volgende periode?" Om hierop antwoord te kunnen geven is een onderzoekende houding van leerkracht noodzakelijk. De analyse van de leerkracht m.b.t. kind kenmerken, de onderwijs omgeving, leerkrachtgedrag en leeromgeving vormt n.l. de opmaat voor het vervolg.

Tijdens de "groepsbespreking" die systematisch en periodiek in iedere school plaats vindt tussen leerkracht en intern begeleider worden de stappen van de leerkracht voor (groeps)planvorming in combinatie met de opbrengsten besproken. De leerkracht kan daarbij specifieke begeleidingsvragen stellen die zich kunnen richten op het systematisch verzamelen van gegevens, het interpreteren van deze gegevens vanuit een onderzoekende houding, waarbij gereflecteerd wordt op de wisselwerking tussen het eigen handelen en de resultaten, het begrijpen en benoemen van specifieke onderwijsbehoeften van de kinderen, het vertalen hiervan naar een hanteerbaar en passend onderwijsaanbod en het opstellen van een nieuw plan voor de groep. Wanneer de leerkracht specifieke vragen m.b.t. de onderwijsbehoefte van een individuele leerling heeft die niet in de groepsbespreking opgelost kunnen worden, kan besloten worden tot nader handelingsgericht onderzoek.

In schema:

In een leerlingbespreking met de IB-er reflecteert de leerkracht op stimulerende en belemmerende factoren in het eigen handelen en /of de leeromgeving in relatie met het gedrag de werkhouding en het leren van het kind. Op basis van deze analyse formuleren IB-er en leerkracht onderzoeksvragen die er toe leiden dat de onderwijsbehoeften van dit kind begrepen en benoemd kunnen worden. Bij het onderzoek naar de onderwijsbehoeften kan de leerkracht zowel bij het doen / de afname als de interpretatie ondersteund worden door de intern begeleider, een ambulant begeleider of de adviseur

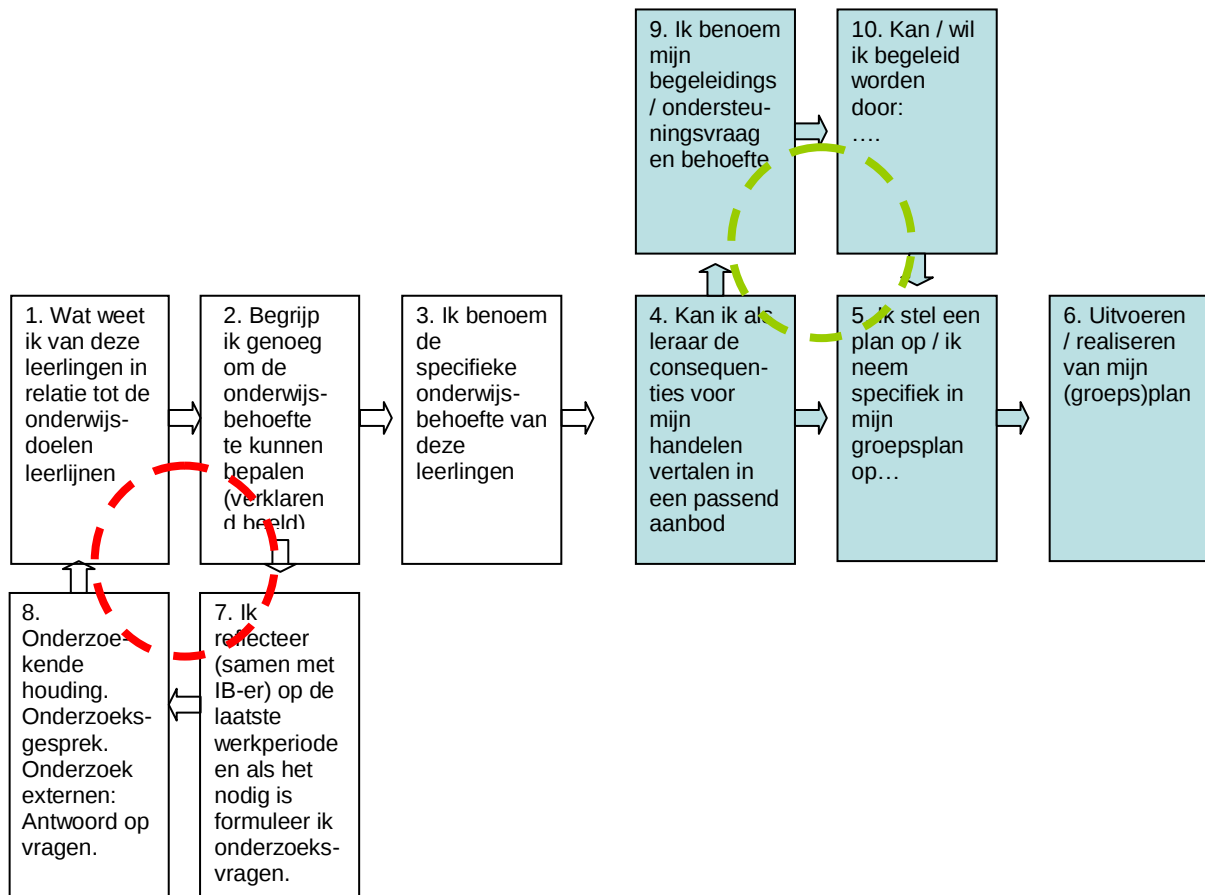
leerlingenzorg van de school. Alle betrokkenen die door de school in deze fase worden ingeschakeld werken vanuit een handelingsgerichte visie op ondersteuning en begeleiding¹³.

Ondersteuningsteam: In deze cyclus kan ook een eventuele bespreking in het ondersteuningsteam¹⁴ passend zijn.

Handelingsgericht begeleiden:

Wanneer de leerkracht vragen heeft over de vertaling van onderwijsbehoeften naar een passend onderwijsaanbod voor de betreffende leerling in de groep, dan kan de leerkracht om “leerkrachtbegeleiding” vragen. In het schema is de actie naar aanleiding van deze begeleidingsvraag van de leerkracht in de tweede cyclus (groene cirkel¹⁵) gevisualiseerd:

Schema:

Afgestemd op de begeleidingsvraag en behoefte aan ondersteuning van de leerkracht kunnen verschillende vormen van begeleiding (o.a. aan het SWV) gevraagd worden:

- Collegiale consultatie met de IB-er en/of de collega's: Met de IB-er of een leerkracht heeft de leerkracht een consultatiegesprek. Zo'n gesprek kan de vorm hebben van een "incidentbespreking" of intervisie.
- Ambulante begeleiding: De ambulant begeleider kan worden ingeschakeld voor praktische begeleiding in de klas op basis van specifieke ervaringsdeskundigheid. De AB-er kan dan weer gebruik maken van verschillende methodieken zoals bijvoorbeeld VIB.

¹³ Voor de uitgangspunten en werkwijze voor handelingsgerichte diagnostiek wordt verwezen naar publicaties van ondermeer Pameijer. Zie ook in het zorgplan van het SWV o.a. de paragrafen "Het is de meester / juf die er toe doet" en "Van leerprobleem naar onderwijsprobleem".

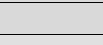
¹⁴ Met zowel de gemeente Coevorden als Hardenberg is over de werkwijze van het ondersteuningsteam en de relatie van dit overleg met het CJG overeenstemming bereikt.

¹⁵ De rode cyclus betreffen dus de leerlinggerichte interventies op school niveau en de groene cyclus de leerkrachtgerichte interventies

-
- Consultatieve leerkrachtbegeleiding door de schoolbegeleider (of een andere deskundige): Hiermee wordt een systematische werkbepreking bedoeld die zich richt op de oplossing van werk-/afstemmingsprobleem van de leerkracht met (individuele) leerlingen met leer- en gedragsproblemen. Hierbij werkt de leerkracht aan de oplossing door invloed uit te oefenen op de direct te beïnvloeden factoren in het primaire proces, zoals de aangeboden taak / activiteit, de instructie, de aanpak en begeleiding van de leerling e.d. De doelstelling hierbij is:
 - a. Het ondersteunen van de leerkracht bij het oplossen van actuele problemen bij (individuele) leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en
 - b. De professionalisering van de leerkracht bij het realiseren van afstemming van het onderwijs voor de betreffende leerlingen.
 - Tenslotte / uiteindelijk kan het ook noodzakelijk blijken om “meer handen in de klas” te realiseren.

Bijlage 3

Toewijzingstraject

1. School (leerkracht) signaleert leerling met mogelijk specifieke onderwijsbehoeften ¹⁶		
		
2. Interne procedure waarvan overleg met ouders deel uitmaakt moet antwoord geven op vraag: "is voor deze leerling een individueel ontwikkelingsperspectief noodzakelijk?"	nee	Is er een alternatief bijvoorbeeld inzet "om de school" via ondersteuningsteam of inzet ondersteuning /coaching leerkracht?
		
3. School schakelt voor bevestiging van noodzaak individueel ontwikkelingsperspectief externe begeleider (orthopedagoog / psycholoog) in die deze vraag op basis van een psychologisch onderzoek (intelligentie / didactisch en persoonlijkheid.) beantwoordt.		
		
4. Wanneer sprake is van specifieke onderwijsbehoeften en de noodzaak voor een individueel ontwikkelingsperspectief betekent dit dat deskundige in aansluiting op het onderzoek het ontwikkelingsperspectief aangeeft en beschrijft onder welke condities de afstemming van het onderwijs in de school (op deze specifieke onderwijsbehoeften) bereikt kan worden.		
		
5. School toetst gevraagde inzet aan schoolontwikkeling / ambities als aangegeven in ondersteuningsprofiel.		School stelt vast dat afstemming niet binnen huidig en gewenst ondersteuningsprofiel van de school gerealiseerd kan worden en zoekt alternatief.
		
6. School is van mening leerling valt binnen gewenst profiel. School stelt plan op waarin zij aangeeft hoe de afstemming te realiseren is. In plan wordt onderscheiden: inzet reguliere middelen (basisondersteuning) en de extra inzet zoals (op basis van onderzoek) noodzakelijk is. De school legt dit plan voor aan de ouders. (voor instemming). Wanneer alle betrokkenen met het plan kunnen instemmen dan legt de school het plan voor aan beoordelingscommissie. ¹⁷		
		
7. Beoordelingscommissie op schoolniveau beoordeelt plan op: a. Volledigheid van gevolgde procedure en b. Op noodzaak om d.m.v. additionele bekostiging afstemming te realiseren.		
		
9. Uitvoeringsfase in school: School, ouders en leerling voeren het plan uit.		
		
10. Evaluatiefase in school: Evaluatie van het plan met ouders waarin gekeken wordt naar: 1. Heeft ieder de inzet geleverd als afgesproken. 2. Welke zijn de resultaten: In lijn met de verwachtingen ? Op basis van de evaluatie stelt de school een (eventueel aangepast) plan op voor het volgend cursusjaar en dient dit met een door school en ouders ondertekende evaluatie in bij de commissie.		
		
11. Beoordeling door commissie van evaluatie / voorstel voor vervolg aan school en ouders.		

¹⁶ Lees pijl naar beneden als vervolg wanneer ja en pijl naar rechts als vervolg wanneer nee

¹⁷ Commissie bestaat gegeven de beoordelingscriteria uit enkele CAT-leden (denk aan vertegenwoordiging scholen in CAT).

Toelichting op procedure toewijzing:

1. Bij de stappen 1 t/m 6 is het proces beschreven waarbij de school de regie voert en samen met haar partners (denk daarbij met name ook aan de ouders als partner in opvoeding) tot betere afstemming van haar onderwijs wil komen. Dit proces hebben alle scholen van ons SWV in het schoolondersteuningsprofiel beschreven aan de hand van bijvoorbeeld de “1-zorgroute” of het “werkschema voor afstemming”. Alle interventies die de school hierbij samen met de ouders inzet -dus ook besprekingen in/met het “ondersteuningsteam”- benoemen we in onze afdeling van het SWV als **basisondersteuning**.
2. Voor de rapportage bij stap 4 maakt de deskundige (orthopedagoog / psycholoog) gebruik van het “toewijzingsschema”¹⁸. De deskundige voegt dit ingevulde schema toe aan zijn/ haar rapportage aan de school. De velden van dit “toewijzingsschema” corresponderen grotendeels met de velden van het “ondersteuningsprofiel”. Dit schoolondersteuningsprofiel vormt daarom ook de eerste bron van informatie voor de betreffende deskundige.
3. De stappen 5 t/m 6 beschrijven het proces waarbij de school vast stelt of de afstemming binnen de grenzen van haar mogelijkheden ligt en tegelijk ook samen met de ouders verkent op welke wijze de afstemming binnen de school het best vorm en inhoud kan krijgen. Onze afdeling van het SWV is van mening dat goede betrokkenheid van de ouders bij het opstellen van een plan voor afstemming cruciaal is. In ieder individueel traject kan dit anders verlopen, maar het uiteindelijke resultaat hiervan is een plan van school (team) en ouders. Bij stap 5 wordt bewust ook de term ambitie gebruikt omdat onze afdeling uitgaat van een dynamisch schoolondersteuningsprofiel.

NB stap 4 t/m 5 wordt binnen eigen bestuur /school bekeken. Bestuur en school zijn nu zelf de regisseur.

4. Bij stap 7 beoordeelt de commissie **niet opnieuw** de noodzaak van de maatregelen voor afstemming. In onze afdeling van het SWV is de wijze waarop de onderwijsbehoeften en de daaraan gerelateerde ondersteuningsbehoefte van de school door de deskundige geobjectiveerd is (zie toewijzingsschema) daarvoor voldoende basis. In verband met de toetsingscriteria voor de toewijzing (procedure conform “toewijzingstraject” en noodzaak gerelateerd aan schoolprofiel) is de beoordelingscommissie hiervoor ook niet op volle ZAT-sterkte¹⁹ nodig. Voor beoordeling bij stap 7 legt de school aan deze commissie voor:
 - a. Een beknopt verslag van het interne traject waarbij een belangrijk aandachtspunt voor de commissie zal zijn: betrokkenheid van ouders en team bij het plan voor afstemming en
 - b. Het aan de rapportage van de deskundige ingevulde “toewijzingsschema”.
5. Wanneer bij stap 8 de commissie besluit tot toewijzing dan zal de commissie voor het vaststellen van de omvang van de extraondersteuning uitgaan van een aantal categorieën voor ondersteuning waaraan van te voren vastgestelde arrangementen (middelen) verbonden zijn. Afhankelijk van de actuele context (zie ondersteuningsprofiel van de school) kan de commissie deze omvang van de extraondersteuning beredeneerd verminderen (dit is nog punt voor uitwerking van de werkgroep).
6. De stappen 9 en 10 zijn ook weer onderdeel van de ondersteuningsstructuur van de school zelf. Voor de evaluatie (stap 10) zal een evaluatieformulier (bijvoorbeeld zoals we deze bij de afstemmingsbeschikking hanteren) ontwikkeld worden dat vervolgens de input vormt voor stap 11. Onderdeel van de evaluatie, maar dan vanuit de invalshoek “Wat kunnen we van elkaar leren?” zijn natuurlijk ook de onderlinge schoolbezoeken waarvoor de werkgroep “kwaliteit” een opzet zal voorbereiden.

¹⁸ Zie bijlage “toewijzingsschema”.

¹⁹ Zie bijlage samenstelling beoordelingscommissie en ZAT.

Toewijzingsschema t.b.v. extraondersteuning

Voor de aandachtsvelden die de adviseur leerlingenzorg van toepassing acht, vult deze de aard van de **ondersteuningsbehoefte** van de school in. In overleg met de school wordt de wijze waarop dit feitelijk en praktisch geconcretiseerd kan worden gezamenlijk ingevuld (de tweede kolom).

Aankruisen Wanneer van toepassing	Aandachtsveld n.a.v. Onderwijsbehoeften leerling en schoolprofiel	Wijze waarop de school dit in het plan opneemt zoals dat aan de ouders voor instemming wordt voorgelegd.
☐ 1	Instructie en begeleiding	
☐ 2	Pedagogisch klimaat in groep / school	
☐ 3	Expertise	
☐ 4	Methodiek / materiaal en hulpmiddelen	
☐ 5	Gebouw en kwaliteit schoolomgeving	
☐ 6	Samenwerking met partners	

Samenstelling CAT afdeling	
De kerngroep CAT is op afroep uit te breiden met: (bijvoorbeeld bij verwijzing so is in regio overeengekomen dat vertegenwoordiger so aanwezig is, maar ook bij een advies bespreking kan uitbreiding gewenst zijn.	1. <i>Ortho-pedagoog / psycholoog</i> 2. <i>Vertegenwoordiger speciaal onderwijs (nu nog cluster 3, 4)</i> 3. <i>Vertegenwoordiger cluster 2</i> 4. <i>Jeugdarts</i> 5. <i>Maatschappelijk werk /vertegenwoordiger sociale wijkteam</i> 6. ----

Bijlage 4

De audit

Audits.

Doelstelling:

- Kwalitatief goed onderwijs voor elk kind
- De basisondersteuning is op orde (inspectie normen, ijkpunten Cor Hoffman)
- Ambitie: basisondersteuning op een zo hoog mogelijk niveau
- Schoolontwikkeling wordt gestimuleerd en voortdurend verbeterd.
- Kwaliteitszorg en (intern) toezicht op orde
- Knowhow van elkaar inzetten bij ondersteuningsvragen
- Leren van elkaar

Hoe:

De geauditeerde formuleert zelf de visitatie vragen.

Er wordt professionele feedback gegeven op de visitatievragen.

Er vindt collegiale consultatie plaats in een wederkerig gesprek.

Er zijn twee leermomenten: als geauditeerde en als auditor.

Goede vaardigheden op het gebied van professioneel leergesprek, gesprekstechniek, feedback geven zijn aanwezig.

Uitgangspunten:

- Eigenaarschap van de school: de school definieert zelf de inhoud van de visitatie. De auditor bevraagt de geauditeerde.
- De school wil zelf weten hoe het staat met de kwaliteit van cyclisch denken.
- De audit sluit aan bij de zelfevaluatie van de school die er nu al gebruikt wordt.
- Audit is inspirerend. Professionals zijn samen in gesprek over hun werk.
- Leerkracht doet er toe, we kijken in de klas bv naar de kwaliteit van pedagogisch en didactisch handelen en gebruiken van leerstijlen. Bij voorkeur is de visitatie vraag direct gerelateerd aan het kind. (De audit levert op die manier direct iets op voor het kind/de groep in de klas.)

Werkwijze, hoe ziet de audit eruit?

2 scholen, 4 personen voeren het gesprek, uit ander bestuur

Indeling is gemaakt, ruilen mag.

Afspraken:

- De audit is gedaan voorjuni 2016
- Binnen de directeuren staat het iedere keer op de agenda: Terugkoppeling van de audit.
- Van iedere audit wordt een verslag gemaakt. (format) Inhoudelijk en proces.

Werkwijze in stappen

A. Voorbereiding, directeur, IB er en team bepalen de visitatievraag/vragen

Visitatievragen: Er worden vragen gesteld vanuit de ijkpunten en de beschrijving van de basisondersteuning. SOP / schoolgids) en visitatievragen worden in samenhang besproken, 14 dagen voor de audit worden stukken opgestuurd naar de auditoren.

Er wordt opgestuurd:

1. De visitatie vragen
 2. Het SOP
 3. Schoolgids of verwijzing naar de website
- B. Voorgesprek 1 uur, toelichting op SOP/Schoolgids en de vragen, vragen ter verduidelijking. Doel hiervan is te horen vanuit welk onderwijsconcept er gehandeld wordt. Het gaat om het verhaal van de geauditeerde! Parkeren van eigen oordelen en overtuigingen: empathisch /open luisteren.
- C. klassenbezoek bij leerkracht, gaat over de visitatievragen en wordt zichtbaar gemaakt.
Half uur in de klas.
- D. Nagesprek De leerkracht zit bij het nagesprek . De auditor geeft feedback.
- E. De geauditeerde maakt verslag en legt dit ook voor aan de auditor. Zeven dagen na audit wordt het verslag gestuurd.
De auditor vult het verslag aan (zo nodig) en stuurt dit binnen zeven dagen terug voor akkoord.
- F. In het volledige schoolteam wordt de audit inhoudelijk geëvalueerd.
- G. Op bestuursniveau wordt de leeropbrengst ook geëvalueerd, proces en inhoud, In Directeuren en IB overleg, stuurgroep en bestuur afdeling.

Bijlage 5

Kengetallen n.a.v. SOP's (stand van zaken verwerking d.d. maart 2016)

Overzicht 1 - Leerlingaantallen per school

AFDELING HARDENBERG		
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Coevorden		
brin nr.	school	leerlingenaantal
07 DZ	CBS De Fontein, Sleen	74
05 KZ	CBS De Kiel, De Kiel	34
05 OD	PC basisschool De Wegwijzer, Geesbrug	55
06 ZY	CBS De Schutse	50
07 WO	CBS De Slagkrooie	77
08 CT	Willem Alexander voor PCBO, Dalerpeel	85
10 YA	CBS Mijndert van der Thijnen, Coevorden	72
11 LS	CBS Paul Kruger, Coevorden	146
11 WZ	CBS Dr. Picardt, Coevorden	157
Totaal		750
Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs CHRONO		
brin nr.	school	leerlingenaantal
04 QE	De Akker, Gramsbergen	256
05 LQ	CNS Balkbrug, Balkbrug	141
05 LY	De Spreng-el, Ane	84
05 SM	't Kompas, Radewijk	53
06 UX	Ds. Koningsberger, Bergentheim	202
08 AL	CBS Rheezerveen, Rheezerveen	40
08 PF	De Bron, De krim	190
10 IE	Vlinder, Hardenberg	189
10 NB	De Elzenhof, Hardenberg	278
10 YP	MarsWeijde, Hardenberg	363
11 XI	De Ark, Dedemsvaart	322
12 PL	Groen van Prinstererschool	171
12 WZ	De Regenboog, Dedemsvaart	263
23 RK	De Bloemenhof, Hardenberg	312
Totaal		2864
Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel te Schuinesloot en omgeving		
brin nr.	school	leerlingenaantal
05 TF	CNBS Wegwijzer, Schuinesloot	92
Vereniging voor Christelijk Nationaal Basisonderwijs te Sibculo		
brin nr.	school	leerlingenaantal
07 KT	CNBS Windesheim, Sibculo	146

Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs Lutten		
brin nr.	school	leerlingenaantal
07 DZ	CBS Fontein, Lutten	144
Vereniging tot oprichting en instandhouding van een school met de Bijbel te Bruchterveld		
brin nr.	school	Leerlingenaantal
06 RL	CBS Wiekslag, Bruchterveld	100
Stichting voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs CHRONO		
brin nr.	school	leerlingenaantal
00 MS	SBO-school Prof. Waterink, Hardenberg	122
<i>Totaal aantal leerlingen in de afdeling Hardenberg</i>		4218

Bijlage 6

Notitie Werkwijze Ondersteuningsstructuur

Januari 2016

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Inleiding	
§ 1.1 VPCBO Coevorden	3
§ 1.2 Visie	3
§ 1.3 Basisondersteuning scholen	4
2. Ondersteuningsteam	
§ 2.1 Bovenschools ondersteuningsplatform	4
§ 2.2 Inrichting bovenschools ondersteuningsplatform	5
3. Samenwerking tussen onderwijs en gemeente Coevorden	7
4. Werkwijze	
§ 4.1. Leerlingconsultatie	7
§ 4.2. Korte actie	7
§ 4.3. Onderzoek	8
§ 4.4. Toestemming	8
§ 4.5. Bijlagen	8
§ 4.6. Terugkoppeling onderzoeksresultaten	9
§ 4.7. Tijdspad	9
Bijlagen, hier niet bijgevoegd	
1. Formulier leerlingconsultatie school	10
2. Formulier leerlingconsultatie ouders	14
3. Actie toestemmingsformulier	17
4. Aanmeldingsformulier onderzoek school en ouders	18
5. Contactpersonen sociale wijkteam Coevorden	25

1. Inleiding

De notitie 'Werkwijze Ondersteuningsstructuur VPCBO' geeft een beschrijving over hoe de ondersteuningsstructuur binnen het VPCBO in elkaar zit en wordt vormgegeven.

§ 1.1 VPCBO Coevorden

'Veld, Vaart en Vecht' is de naam van het SWV 23-04 Passend Onderwijs PO. In dit samenwerkingsverband werken diverse scholen voor primair en speciaal onderwijs aan de realisatie van Passend Onderwijs. De vereniging is georganiseerd in vier afdelingen, waardoor passend onderwijs preventief en thuisnabij wordt uitgevoerd: Coevorden/Hardenberg, Slagharen, Ommen en Marienberg.

VPCBO staat voor Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Coevorden en valt onder de afdeling Hardenberg. Hier vallen 10 scholen onder: Dr. Picardtschool, Paul Krugerschool, Mijndert van der Thijnen, De Kiel, De Fontein, De Wegwijzer, Willem-Alexander, Rehoboth, De Schutse en De Slagkroon.

§ 1.2. Visie

Onder het motto 'het geheel is meer dan de som der delen' heeft de vereniging de visie op strategisch beleid geformuleerd.

Algemene visie

- In standhouden en stichten van kwalitatief goede protestants Christelijke basisscholen voor nu en in de toekomst in de gemeente Coevorden: gebruik maken van deskundigheid en netwerken;
- Goed onderwijs met ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen vanaf 2,5 tot 12-13 jaar optimaal geoutilleerde scholen, waarin het bovendien prettig toeven is voor kind en leerkracht, fysiek en sociaal perfect: werken met beleidskaders, vragenlijsten GGD, management contracten, rapportages, personeelsenquête, individuele en functioneringsgesprekken;
- Directeuren en de algemeen directeur geven binnen de kaders van een lerende organisatie handen en voeten aan beleid: transparante en relatieve autonomie van de scholen;
- Het bestuur voldoet aan de code 'goed bestuur': de vereniging houdt minimaal dezelfde omvang;
- Scholen opereren als autonome eenheden, binnen de kaders van de organisatie: open zicht naar de buitenwereld, groeipotentie en samenwerking;
- Het management en scholen werken effectief en efficiënt samen: aan de hand van strategische beleidsplannen wordt er gewerkt aan kwaliteit en identiteit;
- De kwaliteit van de scholen en organisatie is zichtbaar voor onszelf en anderen door middel van het geven van duidelijke informatie aan medewerkers en ouders;
- De onderlinge samenhang van de organisatie is zichtbaar: scholen opereren vanuit het belang van de vereniging.

Succesfactoren

- Scholen hebben hun eigen normen vastgesteld, die minimaal op het niveau liggen op het niveau wat de inspectie verwacht (d.m.v. tussen- en eindtoetsen);
- Opbrengsten zijn minimaal op het niveau wat de inspectie verwacht (d.m.v. inspectierapporten);
- Sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen is gewaarborgd (d.m.v. vragenlijsten);
- Sociaal goed klimaat voor leerlingen, leerkrachten en ouders (d.m.v. oudertevredenheidsvragenlijsten en personeelsenquête).

Visie op onderwijs

- Scholen ontwikkelen hun eigen onderwijsconcept op basis van vastgestelde kaders: Kind Centraal, Leer- en Leefomgeving en Talentgericht;
- Scholen brengen hun kwaliteit op een steeds hoger peil;
- Scholen zijn in staat om aan alle leerlingen passend onderwijs te bieden;
- Kinderen kunnen zich in een veilige omgeving ontwikkelen aan de hand van beleidskaders voor kwaliteitsondersteuning, sociale veiligheid en opbrengstgerichtheid.

Basisprincipes:

- De lerende organisatie;
- Opbrengstgericht werken;
- Talentontwikkeling;
- Hoge verwachtingen;
- Werken op alle niveaus vanuit de principes van HandelingsGericht Werken;
- Alle leerkrachten dragen de eindverantwoordelijkheid t.a.v. alle leerlingen in hun groep, inclusief in die situaties dat gespecialiseerde ondersteuning aanvullend aangeboden moet worden. De intern begeleider is regisseur en regievoerder in het coördineren van deze gespecialiseerde ondersteuning.

Op alle niveaus - basisschool, externe ondersteuners, (toe leiding naar) speciale voorzieningen - wordt gewerkt volgens de principes van handelingsgericht werken:

- De leerkrachten op de scholen stemmen af op de onderwijsbehoeften van alle leerlingen en kiezen voor een concretisering die ambitieus én uitvoerbaar is;
- De ouders van de leerling zijn vanaf de start als partner betrokken bij de ontwikkeling van hun kind;
- De (groeps)leerkracht maakt in samenwerking met de intern begeleider als regisseur gebruik van (externe) specialisten bij afstemming van haar/zijn ondersteuningsbehoefte m.b.t. de onderwijsbehoefte van haar/zijn leerlingen. De orthopedagoog is verantwoordelijk voor de coördinatie van de inschakeling van externe specialisten.

Een belangrijk algemeen aandachtspunt is, dat de administratieve last voor een ieder tot een minimum beperkt moet worden. De verantwoording van de uitgevoerde leerlingenondersteuning dient daarom sober en doelmatig ingericht te worden.

§ 1.3 Basisondersteuning scholen

Centraal staat de uitdaging hoe de ondersteuning op de scholen wordt ingericht. Het onderwijscontinuüm is op de scholen dusdanig ingericht dat er voor ieder kind optimale kansen zijn zich te ontwikkelen conform zijn mogelijkheden. Daarbij wordt recht gedaan aan het principe dat ieder kind, met of zonder speciale onderwijsbehoeften, recht heeft op onderwijs van goede kwaliteit en thuisnabij onderwijs.

Scholen moeten minimaal aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Beschikken over een ondersteuningsprofiel, dat minimaal voldoet aan de eisen, die het SWV Passend Onderwijs stelt aan basisondersteuning. In het ondersteuningsprofiel worden zowel de mogelijkheden als grenzen van de school omtrent de basisondersteuning beschreven.
- Heeft haar doelen vastgesteld (incl. welke opbrengsten – minimaal voldoen aan de eisen van de inspectie - behaald dienen te worden) in een schooljaarplan;
- Een duidelijke systeem van leerlingenondersteuning volgens de principes van HGW²⁰.

Voor handelingsgericht werken (HGW) gelden zes uitgangspunten, gebaseerd op handelings- gerichte diagnostiek (HGD) volgens Pameijer & van Beukering (2007).

De uitgangspunten hieronder spelen een centrale rol binnen de werkwijze van de leerkrachten, intern begeleiders en externe ondersteuners (ambulant begeleiders en orthopedagoog) binnen VPCBO-Coevorden.

1. De onderwijsbehoeften van de leerling staan centraal;
2. De werkwijze is systematisch en transparant;
3. De werkwijze is doelgericht;
4. Er wordt gewerkt vanuit een transactioneel referentiekader;
5. Leraren, ib'ers, ouders, kind en externe diagnostici werken constructief samen;
6. Positieve aspecten van leerling, leraar, IB en ouders zijn van groot belang.

²⁰ Handelingsgericht werken

2. Ondersteuningsteam

Iedere school beschikt na 1 aug. '14 over een ondersteuningsteam, bestaande uit de directeur van de school en de intern begeleider (als ondersteuningsspecialist). De intern begeleider heeft daarin een coördinerende rol en bewaakt de regie m.b.t de leerlingenondersteuning binnen de betreffende school. Het ondersteuningsteam kan eventueel aangevuld worden met de expertise van het bovenschools ondersteuningsplatform.

§ 2.1 Bovenschools ondersteuningsplatform

Om handen en voeten te geven aan Passend Onderwijs richt VPCBO-Coevorden een bovenschools ondersteuningsplatform in. Het bovenschools ondersteuningsplatform valt qua aansturing onder de werkgroep 'Onderwijs & ICT'. Voor kinderen die intensieve begeleiding nodig hebben wordt samengewerkt met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Veld Vaart & Vecht, afdeling Hardenberg.

§ 2.2 Inrichting bovenschools ondersteuningsplatform

Expertise binnen de vereniging

Centraal staat de aanwezige expertise binnen de verschillende scholen van de vereniging in de vorm van bijvoorbeeld specialisten (leerkrachten) op het gebied van taal, lezen, rekenen, (meer)begaafdheid, sociaal-emotionele ontwikkeling, gespreksvoering en gedrag. Bewustwording van deze expertise en het delen van kennis en ervaring (verbinden van de expertise tussen de scholen) is van belang. De leerkracht is verantwoordelijk voor het functioneren van het kind in de klas. Daarbij kan de expertise van andere leerkrachten en de intern begeleider worden ingeschakeld. De intern begeleider is de regisseur van het ondersteuningstraject rondom een kind. Bij aanvullende hulpvragen kan de expertise van het bovenschools ondersteuningsplatform worden ingeschakeld.

Bovenschools ondersteuningsplatform

Het directe bovenschools ondersteuningsplatform bestaat uit algemeen directeur Piet van Kesteren, intern begeleider Marjolein Strijker (De Wegwijzer) en orthopedagoog Lotte van Baal.

Orthopedagoog

Per augustus 2014 is er binnen de vereniging een orthopedagoog aangesteld om mede vorm te gaan geven aan de invulling van de totale leerlingenondersteuning op de basisscholen (kinderen in de leeftijd tussen de 2½ - 12/13 jaar).

De orthopedagoog heeft een coördinerende rol in het geheel van de ondersteuningsstructuur. Dit betekent dat hulpvragen bij de orthopedagoog binnenkomen. Zij beoordeelt wie er vanuit het bovenschools ondersteuningsplatform of binnen met deze hulpvraag aan de slag gaat.

Taken in samenwerking met de intern begeleider van de betreffende school:

- Adviseren en ondersteunen leerlingenondersteuning op de scholen: ondersteunend voor de scholen en ouders;
- Expertise tussen scholen verbinden;
- Kennis overdragen/delen, zodat het repertoire van de scholen/i.b.'ers en leerkrachten vergroot wordt;
- (Laten) Verrichten van psychodiagnostisch onderzoek bij leerlingen, inclusief verslaglegging en gespreksvoering;
- Mede verantwoordelijk voor het vastleggen en bewaken van onderzoeks- en begeleidingsrapportages en ondersteuningsplannen;
- Deelnemen aan multidisciplinaire overleggen en contacten onderhouden met de betrokken instanties rondom het kind;
- Ondersteuning bieden aan schoolteams bij de opstelling en uitvoering van het Schoolondersteuningsplan;
- Informatief; verzorgen van bijv. opvoedingscursussen en themabijeenkomsten voor ouders.

Ambulante begeleiding

De route om een ambulant begeleider vanuit cluster drie of vier in te schakelen verloopt volgens de procedure van de leerlingconsultatie. Mocht n.a.v. de leerlingconsultatie blijken dat

aanvullende expertise van de ab'er nodig is, kan de ab'er via de orthopedagoog worden ingeschakeld. De ab'er sluit aan op de werkwijze binnen de vereniging, zoals bijvoorbeeld het plannen van een gesprek tussen ouders, school en ab'er voorafgaand aan een observatie. De formulieren van de leerlingconsultatie worden aangehouden, waarop ouders ook toestemming geven voor de overdracht van de gegevens aan de ab'er. De ab- formulieren hoeven dus niet extra door school en ouders te worden ingevuld.

Ambulante begeleiding vanuit cluster 3

Vanuit de boslustschool wordt de ambulante begeleiding vanuit cluster 3 vormgegeven. Yneke Veldhuis neemt deze begeleiding op zich en zij is breed inzetbaar. Naast hulpvragen op het gebied van cluster 3, richt zij zich ook op thema's zoals gedrag en co-teaching. Zij werkt volgens de uitgangspunten van handelingsgericht werken en kijkt naast de onderwijsbehoeften van het kind ook naar de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht en kan praktische handvatten bieden.

Ambulante begeleiding vanuit Renn-4

De scholen van VPCBO-Coevorden kunnen een beroep doen op de ambulant begeleider van RENN4, die is toegevoegd aan de Afdeling Slagharen.

SWV VV&V heeft recht op twee dagen ambulante begeleiding per week.

Geert Hubers is voor het VPCBO-Coevorden de aangewezen persoon voor ambulante begeleiding vanuit Renn-4. Bij teveel vragen dan binnen zijn werktijdsfactor passen, wordt er door Renn-4 gekeken naar oplossingen. Levert dit onvoldoende op, dan zal afdeling Slagharen de gemaakte afspraken mogelijk willen heroverwegen.

Ontwikkelingspsycholoog

Vanuit haar werk bij de NOVO (gehandicaptenzorg) heeft AnneMarije van der Heijden ervaring opgedaan met de begeleiding van kinderen met een ontwikkelingsachterstand en bijkomstige taalachterstand (MKD) en ouders en zorgverleners. Zij wil haar blik graag verruimen naar het werkveld van Passend Onderwijs en is inzetbaar bij hulpvragen over kinderen (bijvoorbeeld kleuters) met een taal en/of ontwikkelingsachterstand. Ook kan AnneMarije van der Heijden worden ingezet voor diagnostiek, bijvoorbeeld het afnemen van intelligentieonderzoeken bij zowel jongere als oudere kinderen.

Kinderergotherapie

Kinderergotherapeuten begeleiden kinderen in de schoolsetting om hun vaardigheden te optimaliseren, zodat zij succesvol aan het onderwijs kunnen deelnemen. Daarin worden leerkrachten, intern begeleiders, ouders en/of andere betrokkenen meegenomen. Uit onderzoek blijkt dat het aanpassen van de schoolse omgeving de onderwijsresultaten van de hele klas positief beïnvloeden. Indien er sprake is van kind-specifieke problemen kan ergotherapie vergoed worden door de zorgverzekeraar (basiszorg). Advisering en training gericht op de klas, wordt eventueel worden gefinancierd door de school/het schoolbestuur.

Kinderergotherapeut Inge van der Leij werkt voor de provincie Drenthe en kan als externe partner voor het VPCBO-Coevorden worden ingeschakeld voor hulpvragen op school rondom motoriek en de procesmatige kant (medische ergotherapie). Acties zoals een observatie en een gericht plan van aanpak voor in de klas kunnen hieruit voortvloeien.

Afspraak is dat de verwijzing naar kinderergotherapie via de leerlingconsultatie, in samenwerking met de orthopedagoog verloopt.

Samenwerking met Maatschappelijk Werk Coevorden (MWC)

Vanuit het Maatschappelijk Werk Coevorden werkt Marjan de Boer als maatschappelijk werker en coördinator voor de volgende scholen binnen de vereniging: De Wegwijzer, Dr. Picardt, Mijndert v.d. Thijnen, Willem-Alexander, Rehoboth en Fontein. Voor de overige scholen binnen de vereniging zijn maatschappelijk werker Kristel Jansen en Anouk Ensink het aanspreekpunt.

De maatschappelijk werker heeft periodiek contact met de ib'ers van de betreffende scholen. De leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben rondom psychosociaal functioneren worden doorgesproken. Daarnaast wordt er consultatief gewerkt en zijn er korte lijnen via de mail/telefoon.

Voor de aanvraag van observaties op scholen rondom casussen waarbij het psychosociaal functioneren van het kind centraal staat kan de maatschappelijk werker vanuit het MWC worden ingeschakeld. Het traject verloopt intern via de leerlingconsultatie en de orthopedagoog.

Ook kunnen er KIES (Kind in Echtscheiding) trajecten vanuit het MWC worden opgestart. Op initiatief van ouders melden scholen kinderen aan voor een KIES traject. Vervolgens wordt er naar het individuele kind en gezin gekeken welk traject wenselijk is: individueel/groepsgewijs, op/buiten school en met kinderen van dezelfde school/met kinderen van verschillende scholen.

Momenteel is Judith Groot (verpleegkundig specialist GGD en KIES Coach Aandachtsfunctionaris KM) in samenwerking met het MWC en scholen bezig om te inventariseren hoe de KIES trajecten voor kinderen van acht tot en met twaalf jaar binnen VPCBO-Coevorden verder vormgegeven en uitgebouwd kunnen worden.

Zie bijlage 1 voor meer informatie over de contactpersonen van het sociale wijkteam.

Al werkende zal het raamwerk verder worden ingevuld.

3. Samenwerking tussen onderwijs en gemeente Coevorden

Per januari 2015 gaat de gemeente Coevorden werken met acht sociale teams. Elk team bestaat uit de volgende personen:

- Een specialist jeugdzorg: voormalig medewerker van Bureau Jeugdzorg (opgeheven);
- Een maatschappelijk werker voor overkoepelende sociale zaken;
- Een maatschappelijk werker speciaal voor alle vormen van jeugdzorg. Dit is tevens de contactpersoon voor de scholen. Zij heeft korte lijnen met alle andere leden uit het sociale team en coördineert de ondersteuning die een kind nodig kan hebben. De scholen zijn daarbij de eerste vindplaats;
- Een huisarts;
- Een contactpersoon van de politie.

Bovengenoemde personen maken soms deel uit van meerdere sociale teams. Er zullen afspraken worden gemaakt over de invulling en de taken van de maatschappelijk werkers binnen deze sociale teams en de inrichting van jeugdzorg op de scholen. Het CJG en Bureau Jeugdzorg worden ondergebracht in de sociale teams. De GGD is een samenwerkingspartner van de sociale teams.

De GGZ blijft ook samenwerkingspartner, maar wordt meer ingezet voor het uitvoeren van diagnostisch onderzoek in plaats van het verlenen van 2de lijnszorg. Deze ondersteuning wordt zoveel mogelijk omgezet in 1ste lijns zorg, door de sociale teams gecoördineerd (voor Jeugd door de contactpersoon Jeugdzaken). Het is de bedoeling dat de GGZ na onderzoek en diagnose vaker terug verwijst naar het sociale team. Er gaat gewerkt worden met een standaard verwijsformulier dat alle samenwerkingspartners gaan gebruiken. De contactpersoon Jeugdzaken kan zelf doorverwijzen en krijgt de informatie over het verloop van het vervolgtraject teruggekoppeld. Op dit moment loopt er een pilot waarbij deze manier van werken gebruikt wordt.

4. Werkwijze

§ 4.1. Leerlingconsultatie

Naar aanleiding van de groepsbespreking tussen de leerkracht en intern begeleider op school en de al ingezette en hulp door de leerkracht onder begeleiding van de intern begeleider, kan er een leerlingconsultatie worden georganiseerd. Voor de leerlingconsultatie is (schriftelijke) toestemming van ouders nodig.

De leerlingconsultatie is gericht op het verhelderen van de onderwijsbehoefte(n) van de desbetreffende leerling en de ondersteuningsbehoefte(n) van de leerkracht.

De leerkracht en intern begeleider hebben een hulpvraag rondom de situatie van bijvoorbeeld de begeleiding van een leerling in de klas of de begeleiding van een groep. Zij hebben getracht via

verschillende manieren hulp te bieden en doen een beroep op de expertise van het bovenschools ondersteuningsplatform (orthopedagoog).

- Er wordt een leerlingconsultatie op de betreffende school van de leerling/de groep georganiseerd.
- Voor de leerlingconsultatie is schriftelijke toestemming van ouder(s) vereist.
- Per bespreking wordt ongeveer een half uur gerekend.
- Bij voorkeur zijn zowel de intern begeleider als de leerkracht aanwezig bij de bespreking. Ouders zijn standaard aanwezig bij dit gesprek, tenzij er sprake is van een uitzonderingspositie (bijv. wanneer het belang van het kind in gevaar komt; in samenspraak met de orthopedagoog). Indien wenselijk worden externe hulpverleners rondom de leerling uitgenodigd.
- De intern begeleider vult in samenwerking met de leerkracht en ouders het opgestelde formulier in en is eindverantwoordelijke. Het formulier wordt uiterlijk een week van tevoren aan het account van de leerling in Parnassys toegevoegd.
- In het kader van ouderbetrokkenheid vullen ouders een ouderformulier voor de leerlingconsultatie in.
- N.a.v. de leerlingconsultatie worden er afspraken gemaakt, waar acties uit voort kunnen vloeien, zoals bijvoorbeeld het voeren van een kind gesprek, het verrichten van onderzoek of het uitvoeren van een observatie. Hiervoor is het korte actie formulier ontwikkeld.

§ 4.2. Korte actie

Tijdens de leerlingconsultatie worden de zorgen omtrent een leerling of groep op school besproken. Hier kunnen acties uit voortkomen, die worden uitgevoerd door iemand van het bovenschools ondersteuningsplatform. Door middel van het formulier geven beide ouder(s) door middel van een handtekening toestemming om de besproken actie uit te voeren. Voordat dit aanmeldformulier in behandeling kan worden genomen, is het van belang dat de ouder(s) met ouderlijk gezag het formulier ondertekend heeft/hebben. Indien dit formulier door één ouder wordt ondertekend, zal het Centraal Gezagsregister geraadpleegd worden. Hierin staan alle beslissingen van de rechter aangaande het gezag over minderjarige kinderen.

Dit formulier (inclusief bijlagen) wordt uiterlijk een week van tevoren aan het account van het kind in Parnassys toegevoerd.

Voorbeelden van korte acties:

- Gesprekje met de leerling (standaard)
- Afnemen en uitwerken van een vragenlijst
- Observatie van de leerling in de klas en/of op het plein
- Video-opname in de klas
- Anders...

§ 4.3. Onderzoek

Aanmelding voor psychologisch onderzoek (intelligentieonderzoek, persoonlijkheidsonderzoek, pedagogisch didactisch onderzoek, sociaal-emotioneel onderzoek) verloopt altijd via de intern begeleider van de school en ouder(s). Diagnostiek wordt uitgevoerd door de orthopedagoog/ontwikkelingspsycholoog. De inhoudelijke eindverantwoordelijkheid ligt bij bovenstaande personen met psychodiagnostische bevoegdheid.

Naar aanleiding van de leerlingconsultatie is het advies tot verder onderzoek bij de betreffende leerling geformuleerd. Om dit onderzoek uit te kunnen voeren, wordt de schriftelijke toestemming van zowel school als ouder(s) gevraagd. Het schoolgedeelte van dit formulier wordt door de intern begeleider (in samenspraak met de leerkracht en in overleg met ouders) ingevuld. De intern begeleider onderhoudt het contact met de orthopedagoog rondom deze leerling. De ouder(s) zijn op de hoogte van de inhoud van dit formulier. Het schoolgedeelte wordt door de leerkracht/intern begeleider en/of de directie ondertekend.

Uitgangspunt is dat beide ouders dit formulier ondertekenen. De ouders geven op het ouderformulier aan dat zij het schoolgedeelte gelezen hebben. Ouders zijn op de hoogte van de informatie die wordt meegezonden van derden (bijv. logopedie en fysiotherapie) en/of voegen zelf informatie van derden toe.

Dit formulier (inclusief bijlagen) wordt uiterlijk een week van tevoren aan het account van het kind in Parnassys toegevoerd. School is verantwoordelijk voor het invullen en inleveren van beide formulieren (school en ouders).

Intake

De afspraak voor een intakegesprek met ouders wordt via de intern begeleider van de school geregeld. Indien ouders gescheiden zijn met gedeeld gezag wordt er een afspraak met beide ouders gemaakt. De intern begeleider nodigt ouders uit voor het intakegesprek. Indien ouders hier akkoord mee gaan, bestaat er ook de mogelijkheid om het intakegesprek in samenspraak met zowel school als ouders te voeren. Vervolgens wordt er een afspraak voor het afnemen van het onderzoek gemaakt. Indien wenselijk wordt er een aanvullend gesprek met de leerkracht op de dag van het onderzoek gepland.

§ 4.4. Toestemming

Aanmelding voor de leerlingconsultatie, korte actie en onderzoek verloopt via de intern begeleider van de school. Het schoolformulier wordt ondertekend door de intern begeleider en/of de directeur van de school. Het oudergedeelte wordt ondertekend door de ouder(s)/verzorger(s) van het betreffende kind. Voordat dit aanmeldformulier in behandeling kan worden genomen, is het van belang dat de ouder(s) met ouderlijk gezag het formulier ondertekend heeft/hebben. Indien dit formulier door één ouder wordt ondertekend, zal het Centraal Gezagsregister geraadpleegd worden. Hierin staan alle beslissingen van de rechter aangaande het gezag over minderjarige kinderen.

§ 4.5. Bijlagen

Bij de aanmeldformulieren van school worden standaard de CITO gegevens van het betreffende kind (LOVS) en indien aanwezig de handelingsplannen meegestuurd. Aanwezige overige informatie (bijvoorbeeld onderzoeksverslagen van een externe instantie) wordt meegezonden met toestemming van ouders.

§ 4.6. Terugkoppeling onderzoeksresultaten

Voorafgaand aan het onderzoekstraject wordt door de orthopedagoog een inschatting gemaakt wie de cliënt is in het traject: de leerkracht, de ouders of het kind ('Over wie wordt de informatie geschreven?'). Volgens de beroepscode van het NVO (artikel 37) heeft de cliënt het recht om de informatie als eerste tot zich te nemen en te bepalen of de informatie aan derden (betrokkenen) zal worden verstrekt. In het geval van ouder(s) moet(en) zij expliciet en gericht toestemming geven om de onderzoeksresultaten met school te mogen delen. Ouders krijgen voorafgaand aan het adviesgesprek een conceptversie van het verslag thuis gestuurd en na goedkeuring zal het conceptverslag aan school worden gestuurd.

Na afloop van het adviesgesprek wordt aan ouder(s) en school (met goedkeuring van ouders) een definitieve versie van het verslag verstuurd.

§ 4.7. Tijdspad

Nadat de aanmeldingsformulieren voor het onderzoek binnen zijn, zal er maximaal binnen tien werkdagen een intakegesprek met ouders en indien gewenst school plaatsvinden.

Het totale tijdspad vanaf het onderzoek tot de afronding van het onderzoekstraject bedraagt maximaal acht werkweken. Het streven is om dit tijdspad zoveel waar mogelijk te verkorten.

Bijlage 7 begroting

	Begroting
Begroting	2016/2017
INKOMSTEN	
Lichte ondersteuning / Zorgformatie	1.561.405
2%-SBO-verevening	-90.097
Nog te besteden: uit reservering 2015	252.726
Inkomend grensverkeer buiten SWV PO23-04	
Inkomend grensverkeer tussen afdelingen	
Totaal	1.724.034
UITGAVEN SCHOLEN / LEERLINGEN	
Toegekend aan basisscholen basisondersteuning	332.641
Aanvullende ondersteuning BAO	549.002
Aanvullende ondersteuning eenmalig	252.764
Aanvullende ondersteuning SBAO	125.000
PWS, ondersteuning expertise	12.500
Overdrachtsverplichtingen aan het SBO > 2%	65.243
Overdrachtsverpl.aan het SBO nav feb telling formatie	40.777
Naar SO verwezen lln < 8 jaar	9.148
Naar SO verwezen lln ≥ 8 jaar	16.853
Buffer voor SO-verwijzingen	80.000
Uitgaand grensverkeer andere SWV-en	
Uitgaand grensverkeer andere afdelingen	
MI voor PWS bij > 2%	3.804
Mat.instandhouding sbo bij groei op 1-2	2.685
HBG-groep	44.250
Werkgroepen	39.000
UITGAVEN AANSTURING / ADMINISTRATIE	
Commissie Arrangeren (CAT)	33.960
Kosten coördinatie	83.800
Onvoorzien	5.000
Administratiekosten	5.349
Scholing	3.000
Reiskosten en vergaderkosten	600
Totaal	1.705.376
SALDO	18.657

Gele cellen > deze cijfers zijn nog niet duidelijk voor 2016/2017
Rode cel > dit bedrag is nog niet definitief